

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

POETICKÝ SEVER V SRDCI EVROPY

Magdaléna Tydrichová

Štětí 2013

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 15: Teorie kultury, umění a umělecké tvorby

POETICKÝ SEVER V SRDCI EVROPY

(Poetical North in Central Europe)

Autor: Magdaléna Tydrichová

Škola: Gymnázium Jana Palacha

Pod Vrchem 3421

276 01 Mělník

Konzultant: Mgr. Tereza Drápalová-Šajtarová

Štětí 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně, použila jsem pouze podklady (literaturu, SW atd.) uvedené v příloženém seznamu a postup při zpracování a dalším nakládání s prací je v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V dne podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat všem, kteří se přímo či nepřímo podíleli na tvorbě této práce. V první řadě patří mé díky přímo autorce V.-T. Huotarinen, která se mnou více než ochotně spolupracovala při mé tvorbě a udělala z mé práce něco, co bych sama sotva dokázala. Potom bych chtěla zvláště poděkovat své spolužačce Pavlíně Rousové, která se mnou po celou dobu sdílela mé nadšení pro věc, což pro mne znamenalo obrovskou psychickou podporu.

ANOTACE

Hlavním cílem práce je seznámit čtenáře s autorkou V.-T. Huotarinen a její básnickou tvorbou. Pomocí srovnání originálu sbírky *Naisen paikka* s českým překladem Mariky Kimatraiové práce popisuje autorčin styl tvorby a současnou severskou poezii. Zároveň zde dochází ke konfrontaci severského a českého způsobu myšlení, neméně důležitým cílem práce je proto čtenáři přiblížit finské prostředí, seznámit ho s tamními reáliemi a pomoci mu pochopit básně tak, jak byly napsány, totiž ze severského úhlu pohledu.

Klíčová slova: Vilja-Tuulia Huotarinen; severská tvorba; moderní poezie; finština; překladatelství

ANOTATION

In this work I would like to inform about Finnish writer and poetess Vilja-Tuulia Huotarinen. This work compares the original Finnish version of her collection *Naisen paikka* with the Czech version translated by Marika Kimatraiová. It tries to explain how Huotarinen writes her poems; it tries to find some specific symbols of modern Finnish poetry.

Key words: Vilja-Tuulia Huotarinen; Scandinavian art; modern poetry; Finnish; translation

OBSAH

Úvod.....	6
1 V Řetězu	9
2 Povstaň, Finsko!	13
2.1 Švédská a ruská nadvláda.....	13
2.2 Kalevalské období.....	15
2.3 Pokalevalské období.....	16
3 Naisen paikka aneb místo ženy v severské poezii.....	19
3.1 Inspirace	19
3.2.1 Kalevalský odkaz.....	21
3.2.2 Kalevalské metrum.....	25
3.3 Motivy a témata sbírky.....	28
3.3.1 Hlavní postavy a vztahy mezi nimi	28
3.3.2 Náboženství	32
3.3.3 Technika	35
3.3.4 Ženská mysl a touha po dokonalosti	37
3.3.5 Ženská mysl a touha po lásce	40
3.4 Místo muže.....	43
3.5 Jazyková stránka básní.....	44
3.6 Kde je místo ženy?	50
4 Překlad Mariky Kimatraiové	51
Závěr	56
Seznam použitých zdrojů:.....	58
Seznam příloh	61

ÚVOD

Pro svoji práci jsem si vybrala mladou finskou básnířku Vilju-Tuuliu Huotarinen, konkrétně její dílo *Naisen paikka (Místo ženy¹)*. Některé básně jsem četla již dříve a ohromila mne přímočarost (až syrovost), která z nich dýchá. Proto mi přišlo zajímavé se jimi blíže zabývat, proniknout hlouběji do tajů básnického jazyka začínající autorky a pokusit se zde v České republice, kde je současná severská poezie zatím poměrně neznámá, přiblížit lidem skandinávský způsob myšlení.

V rámci své práce se chci pokusit o analýzu básnického jazyka V. – T. Huotarinen a na základě získaných poznatků srovnat sbírku *Naisen paikka* s jejím českým překladem od Mariky Kimatraiové *Místo ženy²*. Původním záměrem bylo ještě přeložit sbírku *Sakset kädessä ei saa juosta³*, která zatím v českém překladu neexistuje. Když jsem se ale snažila sbírku sehnat asi v pěti finských knihkupectvích, vždy mi napsali, že momentálně není na skladě. Později jsem se dozvěděla od samotné autorky, že je sbírka vyprodaná a sama neví, kde by bylo možné ji sehnat. Až v polovině dubna mi pak napsala, že ji sehnala a pošle mi ji poštou. V rámci této práce tedy již překlad udělat nestihnu, nicméně беру to jako námět pro další práci.

Vedlejším cílem práce je pochopit rozdíly mezi českým a severským způsobem myšlení a pokusit se je vysvětlit zasazením současné finské poezie do historického a také kulturně-sociologického kontextu.

¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. 62 s. ISBN 978-951-0-32844-6

²HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. 94 s. ISBN 978-80-7272-397-3

³HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Sakset kadessä ei saa juosta*. 1. vyd. Helsinki: WSOY, 2004. 67 s. ISBN 951-0-29911-1

Vilja-Tuulia Huotarinen napsala více básnických sbírek (konkrétně čtyři). Vybrala jsem si *Naisen paikka*, protože je to jediná sbírka, která byla přeložena do češtiny, proto zde mohu načerpat poznatky a překladatelské zkušenosti pro svou budoucí činnost.

Jak jsem již naznačila, sbírky v originále nejsou v České republice nijak dostupné. Musela jsem je proto objednat z Finska. Zde nastala první komplikace, neboť nalezení knihkupce, který by byl ochoten distribuovat knihy do České republiky, bylo téměř nemožné. Nakonec se mi to podařilo a na internetových stránkách knihkupectví *Booky.fi*⁴ jsem si sbírku *Naisen paikka* objednala.

Když jsem přečetla sbírku v originále i v českém překladu, seznámila se s ní a zhruba pochopila všechny básně a jejich podstatu, rozhodla jsem se zkontaktovat samotnou autorku. Původně jsem jí chtěla napsat email, nicméně nepodařilo se mi na internetu nalézt adresu ani žádnou fanouškovskou stránku. Pokusila jsem se tedy napsat alespoň básnické improvizační skupině *Muuntaja (Transformátor)*, které je autorka členkou. Nikdo mi ale neodepsal. Nakonec jsem si autorku našla na Facebooku a napsala přímo jí. Ještě téhož dne mi odpověděla a domluvila se se mnou na další komunikaci prostřednictvím e-mailu.

V tomto okamžiku získala má práce zcela nový rozměr. Při četné komunikaci s autorkou jsem se dozvěděla plno zajímavých informací o jejím životě, díle, inspiraci a životních postojích. Komunikovali jsme spolu převážně finsky, případně anglicky. Všechny překlady z finštiny i angličtiny v této práci jsou mé vlastní, používala jsem *Česko-finský a finsko-český slovník na cesty*⁵ a *Google překladač*.⁶ Celou práci se pak snažím prokládat úryvky z dopisů, které jsme si spolu vyměnily – práce tak dle mého názoru získá na autentičnosti a stává se čtenáři bližší a čtivější.

⁴ *Booky.fi* [online]. c2013, [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<https://www.booky.fi/>>

⁵ ČERMÁK, František – LINDROOS, Hilka. *Česko-finský a finsko-český slovník na cesty*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 571 s. ISBN neuvedeno

⁶ GOOGLE. *Překladač Google* [online]. c2010, [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<http://translate.google.cz/>>

Práce je rozčleněna do čtyř kapitol, které jsou pro větší přehlednost dále členěny na podkapitoly. V první kapitole jsem se pokusila velice stručně shrnout životopis autorky a seznámit čtenáře alespoň zhruba s díly, která napsala. Ve druhé kapitole jsem se rozhodla nastínit finskou historii se zaměřením na vývoj finského jazyka. Hlavním úkolem této kapitoly je vysvětlit čtenáři, co je to kalevalská tradice a proč ve Finsku nadále přetrvává. Ve třetí kapitole lze najít můj vlastní rozbor originálu díla *Naisen paikka*. Mými hlavními cíli bylo například zjistit, co autorku inspirovalo při tvorbě sbírky či jakými jazykovými prostředky se její text vyznačuje. Dále je zde opět nastíněna souvislost s reáliemi dnešního Finska, v neposlední řadě jsem se zabývala zvukovou stránkou básní. Ve čtvrté kapitole najdeme srovnání originálu sbírky s českým překladem Mariky Kimatraiové a obecnější charakteristiky překladu z finštiny do češtiny. Závěr je pak jakýmsi shrnutím celé práce.

Neměla bych opomenout zmínit, že grafická úprava básní má často svůj význam, a zásahy do ní by proto komplikovaly schopnost správného porozumění textu. Proto jsem se rozhodla (v ukázkách, kterých se to týká) respektovat grafickou úpravu, a proto některé citované části nejsou psány kurzívou.

V přílohách najdeme různé zajímavosti, které se vyskytly při tvorbě práce, zejména pak mou komunikaci s autorkou a finskými nakladatelstvími, ale i zasazení sbírky *Naisen paikka* do kulturně-historického pozadí.

1 V ŘETĚZU

„Praprabababiččina lžíce na boty. Těsné punčochy. Modřina na lícní kosti.

Praprabababiččina lopata na chleba. Vycházková hůl. Ubrousek, sevřený v pěsti.

Prababiččin oddací list. Velké nůžky. Bible. A mezi jejími stránkami usušený šerík.

Babiččin nočník. Pohrabáč a necky od krve. Podprsenka s vycpávkami.

Matčina voňavka z růží. Rozžhavená kulma. Otevřená dvířka skříňky s koňakem.“⁷

Praprabababička, praprababička, prababička, babička, matka. Jak Vilja-Tuulia Huotarinen sama říká a jak často uvádí i ve svých básních, všichni jsme součástí řetězu. Každý jeho článek představuje jednu z generací, které jsou k sobě vázány pevným, nezničitelným poutem. Uzavřeným, a přesto nekonečným. A jaký je tedy článek samotné autorky?

„Moje místo je na vratkém stupni, úzkém prahu...“⁸

Vilja-Tuulia Huotarinen se narodila 26. prosince roku 1977 v jihofinském městě Lempäälä. Jak sama uvádí, dětství na vesnici ji velmi ovlivnilo, a to i v její pozdější tvorbě.⁹ Po absolvování studií finského jazyka na Univerzitě v Tampere se začala věnovat tvůrčímu psaní a již v roce 2004 vydala svou první básnickou sbírku *Sakset kadessä ei saa juosta (S nůžkami v ruce se nemá utíkat)*.¹⁰ V ní se zabývá především

⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.12. ISBN 978-951-0-32844-6. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.12. ISBN 978-951-0-32844-6. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

¹⁰ ŠVEC, Michal. *Huotarinen, Vilja-Tuulia: Místo ženy* [online]. c2013, [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/30761/huotarinen-vilja-tuulia-misto-zeny>>

nástrahami, bolestmi, ale i radostmi a novými světy, které člověk potkává na cestě k dospělosti. Sbíрка má rámcovou kompozici – literární subjekt, kterým je zde mladá dívka, na své cestě do života mívá školu, školní dvůr, město a další místa, která jí umožňují postupně poznávat svět, tj. svět dospělých.¹¹ O tři roky později vydala sbírku *Naisen paikka (Místo ženy)*¹², kde se soustředí na problémy již dospělé a zralé ženy. V roce 2010 publikovala svou třetí sbírku *Iloisen lehmän runot (Básně šťastné krávy)*¹³, kde opouští téma ženy a originálním způsobem asociuje problémy kráv s problémy jejich majitelů, čímž dokonale vykresluje každodenní život současné generace.¹⁴ Relativně nedávno, tj. počátkem roku 2013, vydala Vilja-Tuulia Huotarinen svou čtvrtou, zatím poslední sbírku s názvem *Seitsemän enoa (Sedm strýců)*.¹⁵ O této sbírce nebylo zatím téměř nic napsáno, nicméně jak uvádí Juha Vähäkangas, „*Příběh se točí kolem slov, věta životních postojů jednotlivců. Básně jsou někdy křehké, někdy hořké, ale vždy nutí k zamyšlení.*“¹⁶ Sama autorka pak tvrdí, že by tuto sbírku přirovnala ke sbírce *Naisen paikka*, ovšem s tím rozdílem, že tentokrát se snaží na život nahlížet

¹¹ JONI. Vilja-Tuulia Huotarinen: *Sakset kadessa ei saa juosta* [online]. c2013, [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<http://www.kirjavinkit.fi/arvostelut/sakset-kadessa-ei-saa-juosta/>> Přeložila Magdaléna Tydrichová

¹² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. 62 s. ISBN 978-951-0-32844-6

¹³ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Iloisen lehmän runot*. 1. vyd. Helsinki: WSOY, 2010. 68 s. ISBN 978-951-0-35620-3

¹⁴ SONJA/LUKUHETKET. *Iloisen lehmän runot* [online]. c2013, poslední revize 18.3.2011 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: < <http://lukuhetket.blogspot.cz/2011/03/ilaisen-lehman-runot.html> > Přeložila Magdaléna Tydrichová

¹⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Seitsemän enoa*. 1. vyd. Helsinki: WSOY, 2013. 80 s. ISBN 978-951-0-38440-4

¹⁶ VÄHÄKANGAS, Juha. *Seitsemän enoa* [online]. c2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: < <http://www.wsoy.fi/kirjat/-/product/no/9789510384404> > Přeložila Magdaléna Tydrichová

obecněji, částečně i očima muže. Jak ale vzápětí dodává: „*Možná se jedná jen o další z mnoha ženských pohledů. To je otázka, kterou si sama nedokážu zodpovědět.*“¹⁷

Kromě poezie píše Vilja-Tuulia Huotarinen především romány pro mládež. Mezi nejvýznamnější patří trilogie o dívce Silje, ale hlavně pak román *Valoa, valoa, valoa (Světlo, světlo, světlo)*¹⁸, který vypráví příběh lesbické lásky na pozadí černobylské katastrofy.¹⁹ Za tento román získala autorka v roce 2011 ocenění Finlandia Junior – palkinto. Kromě toho vyhrála řadu dalších cen a obecně můžeme říct, že ve Finsku patří mezi nejuznávanější autory současné generace.²⁰

„*Psát knihu je jako přemýšlet o nějakém úplně jiném světě, do kterého mohu na pár okamžiků vstoupit. Tento svět je každou další, novou básní pomalu vytvářen. Snažím se ho vidět jako zahradu, ve které může vyrůst cokoliv. Tedy cokoliv, co jsem schopna nechat vyrůst.*“²¹

Kromě vlastní tvorby vyučuje tvůrčí psaní, působí jako předsedkyně různých literárních spolků (např. *Viitapiiri* či *Turun sanataideyhdistys*) a je členkou básnické improvizací skupiny *Muuntaja (Transformátor)*.²² Účastní se různých festivalů soudobé poezie,

¹⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

¹⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Valoa, valoa, valoa*. 1. vyd. Helsinki: Karisto, 2011. 175 s. ISBN 978-951-23-5433-7

¹⁹ HANNA. *Vilja-Tuulia Huotarinen: Valoa, valoa, valoa* [online]. c2013, poslední revize 20.12.2011 [cit. 2013-01-21].
Dostupné z: < <http://kirjaintenvirrassa.blogspot.cz/2011/12/vilja-tuulia-huotarinen-valoa-valoa.html> >
Přeložila Magdaléna Tydrichová

²⁰ OTRFAN. *Vilja-Tuulia Huotarinen* [online]. c2013 [cit. 2013-01-21].
Dostupné z: < http://fi.wikipedia.org/wiki/Vilja-Tuulia_Huotarinen > Přeložila Magdaléna Tydrichová

²¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

²² SVĚT POEZIE. *Vilja-Tuulia Huotarinenová: Místo ženy* [online]. c1997-2013, poslední revize 13.4.2013 [cit. 13-4-2013].
Dostupné z: < http://www.rozhlas.cz/vltava/literatura/_zprava/viljatuulia-huotarinenova-misto-zeny--1197236 >

autorských čtení a jiných literárních akcí. Jejím manželem je Ville Hytönen, finský básník.²³

²³ DATABÁZE KNIH. *Vilja-Tuulia Huotarinen* [online]. c2008-2013 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<http://www.databazeknih.cz/autori/vilja-tuulia-huotarinen-32743>>

2 POVSTAŇ, FINSKO!

Vilja-Tuulia Huotari je typickou představitelkou soudobé finské poezie. A abychom lépe pochopili moderní finskou poezii, pokusme se ji nejprve zasadit do historického kontextu, vysvětlit si, jak se vyvinul finský jazyk a jak tento vývoj ovlivňuje dnešní tvorbu.

2.1 ŠVÉDSKÁ A RUSKÁ NADVLÁDA

„Finská historie je příběhem lidí, kteří byli celá staletí žíněnkou pro zápas dvou přeborníků v těžké váze: Švédska a Ruska.“²⁴

Je tomu opravdu tak. O tom, odkud Finové původně pocházejí a jak se dostali na sever Evropy, existuje více teorií. O rané historii národa totiž moc nevíme, můžeme se jen dohadovat na základě archeologických vykopávek. Předpokládáme, že na území Finska žilo do 12. století hned několik kmenů, které byly převážně kočovné. Žádné písemné památky se ale bohužel nezachovaly. To se ovšem změnilo s příchodem Švédů. V té době mělo Finsko asi 50 000 obyvatel. Pro Švédy bylo Finsko přirozeným směrem expanze. První zmínky o Švédech na finském území pochází z roku 1155, odkdy také započalo období násilného zavádění křesťanství do dosud pohanského Finska, kruté osidlování a nucení Finů k usedlému způsobu života. Následující období se neslo v duchu náboženských bojů (a samozřejmě i bojů o území) Švédů s pravoslavnými Rusy. Bojovalo se na finském území, kde byla většina městeček, vesnic či osad dokonce opakovaně vypálena. Nebylo neobvyklé, že Švédové nechávali místo sebe bojovat Finy.

²⁴ SYMINGTON, Andy. *Finsko*. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2007. s. 25. ISBN 80-7352-467-8

Vzhledem ke švédské nadvládě byla finština dlouhou dobu jazykem, kterým se mluvilo pouze na vesnicích. V 16. století se pomalu začaly rodit první písemnosti psané ve finštině. Za jejich otce je považován Mikael Agricola, který sepsal první finský slabikář *ABC kirja*, kde položil základy spisovné finštině. Později překládal knihy, zejména pak *Nový zákon*, do finštiny (nutno ovšem dodat, že i když je Agricola považován za představitele finské reformace, velká část Finů stejně křesťanství nepřijala a dále uctívala své pohanské bohy). Bohužel se jednalo na dlouhou dobu o jediný pokus o probuzení finštiny.

V roce 1550 byly založeny Helsinky a o šest let později vzniklo Finské vévodství, které ovšem i nadále zůstalo podřízené Švédsku.

17. století můžeme považovat za relativně klidné. Švédům v té době patřila část Ruska, Pobaltí a dalších států, obecně můžeme říct, že byli v této době považováni za severskou a obávanou velmoc. Podmínky Finů se ovšem nijak zvlášť nezlepšily – sice se na jejich území nebojovalo, byli stále Švédům podřízeni a ve většině případů pracovali jako nevolníci na švédských polích.

18. století považujeme za století neklidné. Probíhala v něm totiž nová válka mezi Švédy a Rusy. Celé století bylo obdobím, kdy se tyto dva národy přetahovaly o území a také o nadvládu nad Finskem. Důsledkem opět bylo vypálení spousty finských měst.²⁵

Teprve počátkem 19. století, konkrétně roku 1809, Švédové definitivně prohráli švédsko-ruskou válku a ztratili tak nadvládu nad Finskem. Finové se zcela dobrovolně připojili k Rusku (báli se, aby je Švédové znovu nenapadli, a hledali proto ochranu u Rusů). Car Alexandr I. přislíbil Finům na sněmu v Porvoon autonomii. Finové tak poprvé po téměř 700 letech mohli mít např. vlastní armádu, měnu, svobodu vyznání a úřední jazyk, kterým ale z důvodu nedostatečně rozvinuté finštiny zůstala i nadále švédština.²⁶

²⁵ SYMINGTON, Andy. *Finsko*. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2007. s. 25-28. ISBN 80-7352-467-8

2.2 KALEVALSKÉ OBDOBÍ

Můžeme říct, že Finové byli na počátku 19. století víceméně samostatní. Ovšem fakt, že úředním jazykem nadále zůstávala švédština a prakticky zde neexistovala žádná vlastní národní kultura či historie, Finům na sebevědomí rozhodně nepřidal. Proto toto období, často také spojováno s heslem „Povstaň, Finsko!“, můžeme přirovnat k českému národnímu obrození, ovšem s tím rozdílem, že finštinu nebylo potřeba obrodit, nýbrž nechat prakticky znovu „zrodit“. Stejně tak jako Češi se i Finové snažili o zrovnoprávnění nově vznikající finštiny se švédštinou, usilovali o to, aby se finské děti ve školách učily finsky, a zároveň hledali něco, čím by povzbudili národ a ukázali mu, že i přes staletí ponížení a nesvobody má přeci jen svou vlastní historii i kulturu.²⁷ A tak vznikla *Kalevala*.²⁸

Elias Lönnrot, autor *Kalevaly*, byl původním povoláním lékař. Protože ale věřil, že kdysi existoval finský národní epos, který se z generace na generaci předával pouze ústně. Vydal se proto do Karelie²⁹ mezi venkovany sbírat ústní lidovou slovesnost. Z jednotlivých útržků pak sestavil ucelený příběh, jehož chybějící části si vymyslel. Se sbíráním začal Lönnrot v roce 1828 a první vydání obsahující 32 run vyšlo v roce 1835. *Kalevala* o padesáti runách, tedy tak, jak ji známe dnes, poprvé vyšla v roce 1849.³⁰ Hlavní příběh *Kalevaly* lze shrnout do jedné věty – dva finské kmeny, Pohjolané

²⁶ SKÁLOVÁ, Barbora. *Zajímavé okamžiky z finských dějin* [online]. c2013, [cit. 2013-02-02].

Dostupné z: <<http://www.finsko.com/finsko/okamziky/>>

²⁷ SKÁLOVÁ, Barbora. *Zajímavé okamžiky z finských dějin* [online]. c2013, [cit. 2013-02-02].

Dostupné z: <<http://www.finsko.com/finsko/okamziky/>>

²⁸ HOLEČEK, Josef. *Kalevala*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1953. 776 s. ISBN neuvedeno

²⁹ Karelie je oblast ve Finsku při hranicích s Ruskem. V dnešní době se Karelie z větší části nachází spíše na ruském než finském území. Viz příloha č. 4

³⁰ PASTORIBOT. *Kalevala* [online]. c2013, poslední revize 10.12.2012 [cit. 2013-02-02].

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kalevala>>

a Karelové, spolu bojují o kouzelný mlýnek Sampo. V závěru příběhu Sampo spadne do moře a zničí se. Kromě toho ale v eposu najdeme spoustu vedlejších dějových linií, které sledují osudy bohatýrů, polobohů, ale i obyčejných Finů. Setkáváme se zde s podsvětím zvaným Tuonela, finskými pohanskými bohy a vším ostatním, co dohromady vykresluje kompletní finskou mytologii. Epos nápadně připomíná např. Homérovy eposy *Illias* a *Odyssea* či Ovidiovy *Proměny*, kterými se Lönnrot nechal inspirovat. I když se později ukázalo, že žádný finský národní epos nikdy neexistoval, Lönnrot odvedl výjimečnou práci, která způsobila obrovský rozkvět finského jazyka.³¹ Lönnrot upevnil pravidla finské gramatiky, rozšířil slovní zásobu (hlavně přejímáním nových slov z jiných jazyků) a dá se říct, že od té doby se finština již nezměnila.³²

Vedle *Kalevaly* nesmíme (vzhledem k tématu této práce) opomenout druhou sbírku finské lidové poezie a sestru slavnější *Kalevaly*, totiž *Kanteletar*. Zatímco *Kalevala* je považována za epos – čisté epický a spíše mužský, *Kanteletar* je spíše lyričtější sbírka lidových písní a básní, která je spojována spíše se ženami. A ne nadarmo – se sbíráním a uspořádáním této sbírky, která poprvé vyšla v roce 1840, Lönnrotovi pomohla Mateli Kuivalatar (pravým jménem Magdaleena Ikonen).³³

2.3 POKALEVALSKÉ OBDOBÍ

Kalevala vzbudila ve Fincech doslova národní šílenství. Jestliže v polovině 19. stol. způsobila nárůst národní hrdosti a uvědomění, na přelomu 19. a 20. století se stala symbolem boje za samostatnost (nesmíme zapomenout, že Finsko bylo stále ještě součástí

³¹ DATABÁZE KNIH. *Kalevala – karelofinský epos* [online]. c2008-2013, [cit.2013-02-02].

Dostupné z: < <http://www.databazeknih.cz/knihy/kalevala-karelofinsky-epos-21558> >

Některé informace z tohoto odstavce v článku nenalezneme, jedná se totiž o mé vlastní postřehy z četby *Kalevaly*

³² SYMINGTON, Andy. *Finsko*. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2007. s. 36. ISBN 80-7352-467-8

³³ ANONYMOUS87. *Kanteletar* [online]. c2013, poslední revize 1.12.2011 [cit. 2013-02-02].

Dostupné z: < <http://fi.wikipedia.org/wiki/Kanteletar> > Přeložila Magdaléna Tydrichová

Ruska). Nejen, že motivy z *Kalevaly* byly nesčetněkrát zpracovávány (v hudbě např. Jeanem Sibeliem³⁴ a v malířství Akseli Gallen-Kallelanem³⁵), ale i jména vyskytující se v *Kalevale* byla velmi populární – např. ženské jméno Aino dostalo podle Centrálního registru obyvatel Finska³⁶ 19 038 žen narozených v letech 1900-1919. Přitom žen narozených před rokem 1900 s jménem Aino bylo jen 5 147. Obrovské vlastenectví, které *Kalevala* ve Fincech probudila, ovlivnilo celou finskou historii 20. století.

V roce 1905 si Finové založili vlastní parlament, čímž se opět o krok přiblížili k nezávislosti. Dne 6.12.1917 pak Finové konečně vyhlásili samostatnost. A protože je tato práce zaměřena především na poezii, nesmíme opomenout fakt, že ještě o rok dříve vydala básnířka Edith Södergran Dikter první finskou moderní sbírku básní. Je psána volným veršem a dodnes je považována za symbolický nástup moderny do Finska. A to se netýká jen umění – z Finska jako takového se stal moderní stát, který se svou vyspělostí mohl rovnat státům střeoevropským či západoevropským. Je až neuvěřitelné, že tento malý národ dokázal během 100 let projít vývojem, který jiným státům trval celá staletí. A to vše díky nezměrné vůli finského lidu, díky *Kalevale*.³⁷

³⁴ např. SIBELIUS, Jean. *Swan of Tuonela*. Helsinki: Ondine, 2003.

nebo: Jean Sibelius- Kullervo, Op.7 (1892). In: *Youtube* [online]. 31.12.2011 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: < <http://www.youtube.com/watch?v=6zpXPq-lHSM>>

³⁵ např. GALLEN-KALLELAN, Akseli. *Aino-taru* [online]. c2013, [cit 2013-02-02]. Dostupné z: < <http://mykanssa.blogspot.cz/2011/12/akseli-gallen-kallela-eurooppalainen.html>>

³⁶ *Nimipalvelu* [online]. c2013 [cit.2013-02-02]. Dostupné z:< <http://verkkopalvelu.vrk.fi/Nimipalvelu/default.asp?L=1>> Přeložila Magdaléna Tydrichová viz příloha č. 8

³⁷ Bylo by nesprávné považovat pozdější události 20. století za nedůležité. Ovšem pro tuto práci je podstatné právě kalevalské období, kdy byly položeny základy finské poezie, a potom počátek 20. stol., kdy finská poezie dosáhla úrovně ostatních států a dále se vyvíjela v podstatě podobně jako v kterékoliv jiné zemi.

Není tedy divu, že ve Finsku bychom asi nenašli člověka, který by *Kalevalu* neznal. Finové jsou nesmírně spjati se svou historií, a proto ač se v současnosti jedná o jeden z nejvyspělejších států Evropy, kalevalská tradice zde dýchá z každého koutu, z každého místa a z každého člověka.

3 NAISEN PAIKKA ANEB MÍSTO ŽENY V SEVERSKÉ POEZII

3.1 INSPIRACE

„... poslední, krátký rozkaz a padáme

*na kolena ke kořenům stromů.“*³⁸

Na první pohled jsou básně Vilji-Tuulii Huotarinen zcela nové, převratné a originální. Jsou psány volným veršem a po zběžném přečtení několika řádků by si čtenář skoro řekl, že autorka zavrhuje vše, co bylo, a hledá zcela nový a jedinečný styl. Teprve při bližším zkoumání pochopíme, že ač autorka ve svých básních často poukazuje na svázanost moderního člověka starými tradicemi, sama přiznává svůj častý návrat ke svým vlastním kořenům, kterých si váží a hledá v nich oporu a inspiraci:

„Sedím v pokoji na hraně malé stoličky

Matka sedí na větši, blíž k babičce

*Mezi námi vedou hranice, které nás od sebe nedělí.“*³⁹

Obecně básně Vilji-Tuulii Huotarinen nesmíme chápat jako kritiku tradic, ale spíš jako snahu skloubit je s moderním životem nezávislé ženy, jaksi je aktualizovat. Jak jsme si vysvětlili v předchozí kapitole, toto je typický postoj prakticky každého finského člověka.

³⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.53. ISBN 978-951-0-32844-6, Přeložila Magdaléna Tydrichová

³⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.31. ISBN 978-951-0-32844-6, Přeložila Magdaléna Tydrichová

Jak říká Lenka Fárová, překladatelka a odborná asistentka oddělení finštiny FF UK: „...(*Vilja-Tuulia Huotarinen*) cítí, že by se tradice měly zachovávat, nicméně tradiční ženská role je jí příliš těsná, a na druhou stranu zase tuší, že té tradici nelze uniknout.“

Ani samotná snaha nalézt místo ženy ve finské společnosti není nová. Lenka Fárová dodává: „*Nedá se říct, že by byla ojedinělým hlasem mezi básničkami své nebo i předcházející generace. Předchůdkyněmi byly třeba Riina Katajavuori nebo Johanna Venho, a to jak tematicky, tak u druhé jmenované i strukturou, přístupem k poezii, používáním prvků lidové poezie.*“⁴⁰

Na můj dotaz, proč právě „místo ženy“ je tak populárním tématem mezi finskými básničkami, a zda to nějak souvisí s postavením ženy ve finské společnosti, mi autorka odpověděla: „*Postavení ženy je téměř ve všech případech stejné jako postavení muže. Není moc věcí a pracovních pozic, které by žena nemohla dělat, a obecně se ženy zcela svobodně rozhodují, jakou si zvolí práci, jak si zařídí domácnost, jak budou trávit svůj volný čas atd. Myslím, že finská žena byla rovna finskému muži už před mnoha a mnoha lety, protože muži a ženy si vzájemně pomáhali a doplňovali se při práci na farmách či na polích. Přesto si myslím, že nic není tak ideální, jak by se mohlo zdát, a i dnes je důležité upozorňovat na přetrvávající nedostatky. Ženy stále dostávají za stejnou práci zapláceno méně než muži a navíc jsou nespravedlivě znevýhodňovány např. při přijímacích pohovorech, protože zaměstnavatel nechce, aby žena hned otěhotněla a odešla na mateřskou dovolenou. Podobné projevy „mužského šovinismu“ se zcela otevřeně vyskytují dokonce i v hlavních médiích.*“⁴¹

Nakonec jsem se autorky zeptala, co jí tedy vlastně ovlivnilo nejvíce při výběru tohoto tématu, proč měla potřebu vyjádřit se k němu:

⁴⁰ Vilja-Tuulia Huotarinen (Severský rok). In: *Mozaika* [rozhlasový pořad]. Čro 3 – Vltava, 12.11.2011 8:00. Přepsala Magdaléna Tydrichová

⁴¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

„Proč zrovna téma ženy? Chtěla bych porozumět tajemství „být ženou“. Z čeho se skládáme – samozřejmě nemyslím z hlediska biologického. A potom touha. Ale... touha po čem, jaká? Já nevím, nerozumím tomu, sama nechápu, proč. Ale nějakým zvláštním způsobem cítím, něco mi říká, že všechny mé postavy nejen v této knize vychází z této touhy.“⁴²

3.2.1 KALEVALSKÝ ODKAZ

Odkazů na finskou lidovou poezii a *Kalevalu* najdeme v knize plno. Sama autorka na můj dotaz, co přesně pro ni kalevalský odkaz znamená, odpověděla:

„Myslím, že konkrétně ve sbírce *Naisen paikka* se snažím uchopit své vlastní kořeny. Ve své rodině mám plno zajímavých předkyň, a jedna z nich mě opravdu hodně ovlivnila: *Mateli Kuivalatar*.⁴³ Okolo roku 1830 zpívala své básně *EIASI LÖNNROT*VI. *Lönnrot* nejprve sesbíral *Kalevalu* z písní a básní, které mu lidé zpívali (ano, nějaké věci si vymyslel sám, samozřejmě). A potom sepsal ještě *Kanteletar*. Jedná se převážně o písně a básně, které mu předaly ženy a dívky. A *Mateli Kuivalatar*, moje předkyně, sehrála velkou roli při vzniku *Kanteletar*. Obdivuji tyto malé a zdánlivě bezvýznamné, ale ve skutečnosti neoblomné, tvrdé a statečné ženy, jak jsem je sama charakterizovala v této sbírce. *Mateli* byla jednou z nich. Představuji si ji, jak sedí nedaleko jezera. Malá, chudá žena, možná trošku s pověstí hodné čarodějnice, která dokáže léčit lidi pouze pomocí svých rukou, zařikadel a bylin. Jsem si jista, že musela pracovat velice tvrdě, aby udržela svou rodinu naživu během dlouhých a ledových zim. *Mateli* a její rodina...

⁴² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. Re: *Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁴³ Ano, je to ta samá *Mateli Kuivalatar*, s níž jsme se seznámili v předchozí kapitole.

určitě byli lovci. A možná měli i nějaká pole, nějaké krávy. A myslím, že Mateli vlastně byla mou Múzou. “⁴⁴

V několika básních najdeme zmínku o dívce Aino. Podle starofinské mytologie byla Aino mladá dívka. Její matka ji chtěla provdat za bohatého a vlivného, ale starého Väinämöinena, kterého Aino nemilovala. Dcera matku přemlouvala a prosila, aby své rozhodnutí vzala zpět, ovšem bez úspěchu. Proto se rozhodla vzít osud do svých rukou, utekla do lesa a nakonec se utopila v jezeře:

„Dceři matka hovořila:

,Čemu pláčeš, Aino milá?

Ženicha máš výborného,

Muže z rodu vznešeného,

u okna si hovět budeš,

leda lože ustýlati. ‘

,Dcera matce odvětila:

Máti moje, roditelko,

dost mám příčin k naříkání!

Pláču pro kadeře hlavy,

pro okrasu svého čela,

pro vrkoče dlouhé, měkké,

⁴⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

jež mi budou zahaleny

marně růsti pod loktuší.

(...)

Zármutek mi srdce hryže,

hlavu tíží hoře kámen,

bol by nebyl nejbolnější,

žal by nebyl nejžalnější,

kdybych zchladla na mrtvolu

(...)

Kdybych do vln uvrhla se,

k mořským rybám poděla se.‘

(...)

Spadl balvan na dno moře,

S ním i Aino, panna útlá,

do vody se pohroužila.‘⁴⁵

Tato báje poukazuje na to, že žena je schopna jednat samostatně a měla by být rovna muži. I proto dal Lönnrot hlavní hrdince právě jméno Aino, což znamená „jediná“. A právě motiv jedinečnosti ženy zpracovává prostřednictvím kalevalského odkazu i Vilja-Tuulia Huotarinen. Jedna z básní je nazvána *Ainina lod'ka*:

⁴⁵ HOLEČEK, Josef. *Kalevala*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1953. s. 58-63. ISBN nevedeno

*„Babička nese na rameni kohouta,
matka má kadeřavé vlasy. Ale podívejme, dcera*

*přichází od břehu, slzy v očích,
v rukách nedrží dětský kabátek,
práce není hotova“⁴⁶*

Z ukázky je možno vyčíst, že dcera je zkrátka jiná než předešlé generace. Tato jinakost je zde zdůrazněna i slůvkem *ale* ve druhém verši – jedná se o náhlý předěl v plynulosti tradic. Symbol přicházení od břehu znamená návrat domů, přeneseně tedy fakt, že se dcera zatím neprovdala, ale zůstává bydlet s rodiči, ačkoliv už dávno dítětem není. Posledním veršem pak autorka říká, že dcera nesplnila to, co s od ní čeká (tj. opět sňatek a založení rodiny). Zde právě nalezneme podobnost s kalevalskou hrdinkou Aino, která se nebála postavit tradicím. Báseň pokračuje starým lidovým pořekadlem, které zní:

„Ei akkoja veneessen, tulee huono kalaonni.“⁴⁷

To můžeme volně přeložit jako *„Žena nepatří na loďku, protože přináší smůlu v rybolovu.“*

A teď si konečně můžeme zcela vysvětlit, proč se báseň jmenuje *Ainina loďka*. Budeme-li pokračovat dál, zjistíme, že loďka je zde vlastně metonymií pro hlavní hrdinku básně:

„moje loďka má v sobě srdce dřeva,

⁴⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 23. ISBN 978-80-7272-397-3

⁴⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.21. ISBN 978-951-0-32844-6. Přeložila Magdaléna Tydrichová

veze mě tam, kde je voda tichá.“⁴⁸

Na rozdíl od Aino, která se utopila, hrdinka básně Vilji-Tuulii Huotarinen proplouvá svým tichým, klidným životem. Zatímco v 2. polovině 19. století o sobě žena nemohla zcela svobodně rozhodovat, počátkem 21. století už není nemožné vzepřít se rodinným tradicím. Z toho lze udělat závěr, že autorka kalevalské náměty nepřejímá, pouze se jimi inspiruje a snaží se je aktualizovat – skloubit s dnešní dobou.⁴⁹

Kromě Aino nalézáme ve sbírce i jiné motivy z *Kalevaly*, například zmínku o Tuonele⁵⁰ neboli Maně, což je ve starofinské mytologii říše mrtvých.

3.2.2 KALEVALSKÉ METRUM

Nejen obsah, ale i forma, která sbírku dělí na čtyři kapitoly, z nichž každá začíná jakýmsi předzpěvem, odkazuje na tolikrát zmiňovaný karelo-finský národní epos, jež se také skládá z 50 run neboli zpěvů. V těchto předzpěvech autorka přímo čerpala z *Kalevaly*, pouze původní verše volně přebásnila do svých vlastních. Nutno dodat, že tyto verše jsou psány v kalevalském metru, což kontrastuje stylu celé sbírky, která je jinak psána velmi nevázaně a volně.

Kalevalské metrum je osmislabičný trochej, verše se obvykle nerýmují.⁵¹ Zde bych si dovolila ukázkou z originálu:

„... asunossa pystyt muijat

⁴⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s.21. ISBN 978-951-0-32844-6

⁴⁹ Bylo vysvětleno na straně 18, první odstavec

⁵⁰ viz příloha č. 21

⁵¹ VENTO, Urpo. *The role of the Kalevala in Finnish Culture and Politics*. Helsinki: Nordic Journal of African Studies, 1992, s. 82-93.

pahat akat lumohuulet“⁵²

Pro názornost kalevalského metra přidávám ještě rytmizovanou fonetickou transkripci, přízvuk je zde vyznačen tučně:

[**a**-su-**no**-sa **pys**-tyt **mu**-jat

Pa-hat **a**-kat **lu**-mo-**hu**:-let]⁵³

Jednotvárnost metra může být zjmeněna daktylem, který bývá na koncích veršů, méně často pak uprostřed, kde je téměř pravidlem caesura.⁵⁴ Caesura je mezislovní předěl ve verši, zjednodušeně řečeno se jedná o jakousi odmlku.⁵⁵

Daktylu si můžeme všimnout např. zde:

„*Piiat pienet sitkeät*

juoksee poikki suoran polun.“⁵⁶

[pi-jat pje-net sit-ke-at

Juo-kse: poj-ki suo-ran po-lun]

Celé kalevalské metrum považuji za opravdovou zvláštnost. Finština patří mezi jazyky, které kladou přízvuk až na druhou dobu. Proto by bylo zcela logické předpokládat, že pro ně bude mnohem přirozenější používat jamb, tak jako je pro nás, kteří klademe

⁵² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s. 9. ISBN 978-951-0-32844-6

⁵³ Rozhodla jsem se zde ukázkou nepřekládat, protože nejde o její obsah, ale spíše o zvukovou stránku jazyka. Překladem kalevalského metra je podrobněji rozebrán v následující kapitole.

⁵⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 87. ISBN 978-80-7272-397-3

⁵⁵ LAURENCEBECK. *Caesura* [online]. c2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Caesura>>

⁵⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s. 19. ISBN 978-951-0-32844-6

přízvuk na první dobu, přirozenější používat v básních trochej. Nikde jsem nenašla vysvětlení, proč tomu tak je, ovšem mám několik teorií. Jednou z nich může být fakt, že Lönnrot sbíral básně v oblasti Karélie, kde byl lidový finský jazyk velice ovlivněn ruštinou, proto je teoreticky možné, že tamní obyvatelé kladli přízvuk na první dobu, tak jako v ruštině. Lönnrot v *Kalevale* samozřejmě používá spisovný finský jazyk, není ale nemožné, že se rozhodl onu lidovost zachovat alespoň v podobě metra. Druhá (dle mého názoru pravděpodobnější) teorie by mohla být taková, že Lönnrot nevycházel ze slov, ale vlastně z písní, a karelská hudba, opět do velké míry ovlivněná ruskou hudbou, má první dobu těžkou (tzn. přízvučnou)⁵⁷. Dobře si toho můžeme všimnout například v úvodní části Sibeliovy *Karelské suity*,⁵⁸ která vznikla samozřejmě později, ale Sibelius se při její tvorbě snažil pracovat s lidovými prvky karelské hudby (podobně jako např. Antonín Dvořák ve *Slovanských tancích*⁵⁹ ztvárňuje specifika slovanské lidové hudby a v *Novosvětské symfonii*⁶⁰ používá pentatoniku typickou pro indiánskou hudbu, ale třeba i Gustav Mahler ve své *Symfonii č. 1*⁶¹ odkazuje na tradiční židovskou hudbu; obecně pracování s prvky lidové hudby není nic neobvyklého, neobvyklé by to bylo naopak).

⁵⁷ Viz příloha č. 19

⁵⁸ SIBELIUS, Jean. *Karelia Suite*. Helsinki: Ondine, 2003. Viz příloha č. 20

⁵⁹ DVOŘÁK, Antonín. *Slovanské tance*. Praha: Popron Music, 1996

⁶⁰ DVOŘÁK, Antonín. *Z Nového světa*. Praha: Supraphon, 2002

⁶¹ MAHLER, Gustav. *Symphony No. 1*. Praha: Supraphon, 2006

3.3 MOTIVY A TÉMATA SBÍRKY

3.3.1 HLAVNÍ POSTAVY A VZTAHY MEZI NIMI

Literárním subjektem je mladá žena. Protože názory v básních si ale často protirečí a odporují, mohlo by nás napadnout, že hlavními hrdinkami básní je více žen, přičemž každá se k určitým věcem staví jinak. Položila jsem tuto otázku autorce, která mi odpověděla:

„To je velice dobrý postřeh. Obě možnosti jsou správným klíčem k pochopení básní. Při jejich psaní jsem si vymýšlela různé role, okamžiky a místa. Proto můžeme ve sbírce vidět jednu jedinou ženu, která v životě prochází různými situacemi a jejíž názory se postupně vyvíjí, ale i skupinu žen různého věku, sociálního postavení a různých postojů.“⁶²

Já osobně se asi přikláním k názoru, že literárním subjektem je pouze jediná žena, která s přibývajícím věkem prochází vývojem, proto částečně mění i své postoje. V současné době je ve věku přibližně třiceti let, což lze soudit z různých veršů, jako třeba:

„Je to devětadvacet let zpět“⁶³

nebo:

„Jsme třicátnice

korálově červené kočky

příliš ostražitě, abychom umíraly

a věřili, co se povídá.“⁶⁴

⁶² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁶³ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 10. ISBN 978-80-7272-397-3

Tato hlavní hrdinka řeší každodenní ženské starosti. Chová se jinak než předchozí generace. Ve svých třiceti letech stále není vdaná, nechce být ženou v domácnosti, nebaví ji domácí práce a má plno jiných cílů než provdat se a mít děti. Na spoustu věcí má svůj vlastní názor, cítí se být silnou, suverénní a plně emancipovanou ženou. Přesto ale svou ženskost nezapře – touží po lásce, po kráse či po úspěchu. Jak je patrné z názvu sbírky, hledá své místo ve společnosti.

Asi nejčastějším námětem básní je analýza všech možných příbuzenských vztahů, zejména pak vztahů mezi matkou a dcerou, babičkou a vnučkou či sestrami.

„Matka má co nabídnout:

šikovní ruce, hebkou látku,

černé příze, bílé příze,

háky, kterými se tahá blíže.“⁶⁵

Matka se nejčastěji věnuje nějaké domácí práci, což symbolizuje její tradiční úděl – starost o domácnost a o děti. Ve zdánlivém popisu domácí práce můžeme často najít právě péči o potomky – z uvedené ukázky je to hodně patrné. Na první pohled matka přede, při bližším zkoumání ale nalezneme myšlenku veršů - matka je pro nás vším. Dává nám to dobré (bílé příze) i to špatné (černé příze). Jsme s ní spjati pevnými pouty a jsme si navzájem blízko. Matka je očima hlavní hrdinky velmi přísná žena. Chvillemi to téměř vypadá, jako kdyby jejich vztah byl spíše formální:

„mým úkolem je slepě ji milovat.

Padám z lavice a zvracím“⁶⁶

⁶⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 10. ISBN 978-80-7272-397-3

⁶⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 15. ISBN 978-80-7272-397-3

Ve skutečnosti autorka matku ale miluje upřímně, aniž by musela. Stejně tak matka, která své city nedává najevo a působí velice chladně, miluje své děti. Možná nám tato syrovost přijde zvláštní, ale Finové jsou obecně vzato velice uzavření a nedávají najevo své city, ačkoliv v hloubi duše jsou velice citliví. Autorka chce touto syrovostí navíc upozornit na generační střety.

Další postavou je babička:

„Když dolehl stesk, tak jen na chvíli,

přehrála se deska Laily Kinnunenové,

převlékla se sukně, učila se mazurka.“⁶⁷

Autorka na ni často pohlíží dětskýma očima. Vzpomíná na dětství a chvíle strávené s babičkou, kterou se nám pokouší přiblížit právě prostřednictvím vzpomínek. Je patrné, že s odstupem času si babičku trochu idealizuje a má ji spojenou jen s tím, co bylo dobré (první verš předchozí ukázky je toho důkazem). Zde vidím hlavní rozdíl mezi vztahem hrdinky s babičkou a s matkou. Zatímco matka učí dceru domácím pracím a snaží se z ní vychovat dobrou hospodyni, babička si s vnučkou čte v obrázkové knížce a učí ji tancovat mazurku. Na rozdíl od vztahu s matkou je vztah s babičkou popisován velice citlivě, autorka neskrývá lásku, stesk i bolest z babiččiny smrti:

„Nemělo to takhle dopadnout,

žluťásci vždycky museli přežít,

(...)

⁶⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 31. ISBN 978-80-7272-397-3

⁶⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 68. ISBN 978-80-7272-397-3

*Nemělo to takhle dopadnout,
když se rakev zhoupne, babiččina ruka se zvedne,
v kamínku prstenu se zablýská tmavočervená.*

(...)

*potřebujeme ji,
Tu, která nás nechala vždy samotné,*

*postrádáme
pečlivě vykynuté sladkosti,*

*šťastně končící vzpomínky,
fotku na kredenci, záda proti zdi. “⁶⁸*

Půjdeme-li ještě hlouběji do historie, setkáváme se s další postavou – pramatkou. Pramatka je zde souhrnným symbolem všech prababiček, praprababiček a ostatních předkyň, z nichž největší vliv na autorku měla již dříve zmiňovaná Mateli Kuivalatar. Prostřednictvím pramatky autorka přivádí čtenáře až ke svým kořenům a zároveň ho nutí k zamyšlení nad svou vlastní rodinnou historií.

„ze skříní vyklidíme staré nádoby:

*vázy, ze kterých teče voda,
křišťálové poháry, které se tříští v prstech,*

⁶⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 68. ISBN 978-80-7272-397-3

formy na bábovky, jež se skládají jedna do druhé jako matrjošky

a nejdou od sebe oddělit.

(...)

Když otevřu oči, pramáti se každou chvilku rodí, roste i umírá. “⁶⁹

Mezi poslední významné postavy bych zařadila sestry. Je zajímavé, že o nich autorka mluví vždy v množném čísle. Vykresluje je jako nerozhodné, nesamostatné a nevýrazné osoby, které se spokojí s rolí hospodyň a nemají žádné vyšší cíle:

„Sestry přidávají do kávy cukr a prášek na spaní,

vrávorají, zapomínají, zůstávají na prazích, na chodnicích. “⁷⁰

Kromě výše zmíněných se v básních objevují i sestřenice, tety a švagrové. Většinou se ale jen mihnou mezi řádky a nemají žádný zvláštní význam.

3.3.2 NÁBOŽENSTVÍ

Dalším tématem, kterým se autorka v básních zabývá, je náboženství. Konkrétně se jedná o střet křesťanství s původním finským pohanským náboženstvím, které si můžeme představit podobně jako staré náboženství Slovanů. Jak jsem nastínila v kapitole o finských dějinách, většina Finů přijala křesťanství pouze formálně, vyznávajíc i nadále své původní bohy. Proto můžeme prakticky ve všech finských věcech týkajících se křesťanství najít pohanské stopy. Nejinak je tomu ve sbírce *Naisen*

⁶⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 27. ISBN 978-80-7272-397-3

⁷⁰ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 12. ISBN 978-80-7272-397-3

paikka, ve které se autorka snaží poukázat na tuto problematiku. Zároveň bych řekla, že je to jedno z mála témat sbírky, které není čistě ženské.

Mísení pohanských a křesťanských prvků dosahuje autorka různými způsoby. Jedním z nich je zobrazování křesťanských motivů v kontrastu s přírodou; tyto verše nám chtějí obvykle sdělit myšlenku, která je ve Fínech hluboko zakořeněná - příroda je mocnější a silnější než křesťanství.

„Kristus visí před oknem, skrze jeho oči je vidět les,

zelený, nejstarší ze všech.“⁷¹

Ne vždy jsou ale verše takto průzračné:

„podpatkem drtím javorové listí ve tvaru rybích kostí.“⁷²

Motiv přírody (pohanství) je asi zřejmý – je jím javorové listí. Motiv křesťanství je zde tentokrát skryt v rybích kostech, protože ryba je symbolem křesťanství. Obsahově je pak tato ukázka velmi podobná ukázce předchozí – ryba je zde vklíněná do javorových listů, jinými slovy křesťanství je ve finské kultuře vsazeno do pohanství.

Kromě toho autorka velice často odhaluje čtenáři mysl finského člověka, která souvisí s výše uvedenými myšlenkami:⁷³

„Pane Bože, skončujme s tím omíláním d'ábla!

Zmizte všichni zlí duchové. Mlčte emu a strážci duší.

Od svítání

⁷¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 45. ISBN 978-80-7272-397-3

⁷² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 42. ISBN 978-80-7272-397-3

⁷³ V této ukázce poprvé nepoužívám kurzívu při citaci vzhledem ke specifické grafické úpravě textu. Při dalších ukázkách už na to nebudu upozorňovat.

jsem pekla vánočku, zmrazila losí maso,

otáčela nad ohništěm měděnou miskou,

rozdrtila jsem jeřabiny, vyhodila zrníčka.

V kostele jsem se modlila za všechny, na které jsem si vzpomněla.⁷⁴

V ukázce je krásně vidět, jak je finský člověk formálně křesťanem (jde do kostela a modlí se k Bohu), ale v mysli mu přetrvává pohanství. Nejen v podobě zlých duchů, kteří s křesťanstvím nemají nic společného, ale hlavně tím, že hlavní hrdinka při modlitbě myslí na obyčejné světské věci – jak pekla vánočku a drtila jeřabiny. Odříkává naučený text modlitby, ale ve skutečnosti se vlastně vůbec nemodlí.

Velice se mi líbila myšlenka:

„Jsem veslařka,

Na zádech vezu děti na křest:

(...)

Z čích zad padá břemeno, z mých nebo Božích“⁷⁵

Celá báseň, z níž úryvek pochází, je o tom, jak hlavní hrdinka básně nechává pokřtít děti. Na konci básně dojde ke křtu a objeví se nádherná myšlenka vyplývající z posledního zde uvedeného verše – hrdinka si klade otázku, komu opravdu záleží na tom, aby byly děti pokřtěné. Z této otázky mezi řádky vyznívá to, co již bylo mnohokrát řečeno – Finové z velké části věří jen formálně. Ve skutečnosti je to církev, která potřebuje je, zatímco oni církev vůbec nepotřebují.

⁷⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 45. ISBN 978-80-7272-397-3

⁷⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 45. ISBN 978-80-7272-397-3

3.3.3 TECHNIKA

Stejně tak jako otázku náboženství řeší autorka i otázku techniky. Ač je Finsko velice moderním a vyspělým státem, Finové patří mezi národy, které jsou nejvíce spjaté s přírodou. Propojení přírody a techniky najdeme ve Finsku všude, tedy i v básních Vilji-Tuulii Huotarinen:

„Stojíme na kusu asfaltu, obyvatelé země nikoho,

Pryskyřníky. Pampelišky. Vrbovky a ostatní plevel.“⁷⁶

Blíže bych se k tomuto motivu nevyjadřovala. Za zmínku možná stojí jediné to, že některé básně čistě technické:

„Zvykla jsem si usínat vedle stroje, oddychovat ve stejném rytmu.

Vibrace robota! Co od tebe chci, žárovku mezi půlky,

děšť neonového světla, ve kterém bych se mohla utopit s otevřenou pusou.

Svorku pod zuby. Železo, pružiny, drát. Umělou hmotu a barvy na

ochutnání.“⁷⁷

Básněmi tohoto typu se autorka snaží před technikou varovat, bojí se, aby nás nepohltila, abychom kvůli ní nepřestali vnímat svět kolem nás. Na druhou stranu jsou zde básně čistě přírodní, ve kterých se autorka vyznává ze svého vztahu k přírodě:

⁷⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 35. ISBN 978-80-7272-397-3

⁷⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 55. ISBN 978-80-7272-397-3

„Vyrostla jsem na venkově, což hodně ovlivnilo můj vztah k přírodě i moji tvorbu. Půda je všude... země. Vůně svěžesti i rozkládajícího se dřeva.

(...)

Většina Finů je stále spojená s přírodou. Samozřejmě, že někteří z nich tráví celý rok ve městech a i jejich předkové pocházeli z měst. Ale velká spousta Finů si na léto pronajímá chaty (pokud nemají svoji vlastní). Nejedná se o žádné luxusní vily blízko města, naopak, velice často je to domeček uprostřed hlubokého lesa u jezera, bez elektřiny... to není žádná zvláštnost. Lidé cestují z jihu na sever, aby objevili přírodu, ticho, kořeny...“⁷⁸

Zároveň ale neskrývá fakt, že žijeme v moderní době, proto není reálné, abychom se vrátili zpět do 19. století (v případě Finska) a věnovali se zemědělství či chovu dobytka. Podle Vilji-Tuulii Huotarinen je dokonce žádoucí, abychom přijímali technické vymoženosti naší doby, ovšem v určitých mezích normálu.

„Chci jít na neposečenou louku,

nechci stavět dubovou chaloupku,

nebudu odvíjet přízi z vřetena

ani do něho bořit prsty,

nechci usínat při zvuku kolovrátku“.⁷⁹

⁷⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁷⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 30. ISBN 978-80-7272-397-3

3.3.4 ŽENSKÁ MYSL A TOUHA PO DOKONALOSTI

Konečně se dostáváme k tomu, o čem je sbírka především. Autorka pohlížející na svět svými očima nás postupně seznamuje s nejrůznějšími zákoutími ženské mysli. Mezi klíčová témata patří móda.

*„Mám červený kufr,
mám červený kufr, který nepoužívám,
a místo hlavy mrak.*

Z výkladní skříně vybírám úsměvy, pohledy, pózy.

Žlutý trenčkot Marilyn Monroe. Náhrdelník Audrey Hepburn.

Cigarety Marlene Dietrich. Paví pera Sarah Bernhardt.“

(...)

„Černá auta zahýbají na dvůr, figuríny nakládají do kufru,

Uvolněné končetiny, rozmazané oči,

celá historie ženy

od věky věků navždy.“⁸⁰

⁸⁰ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 17-18. ISBN 978-80-7272-397-3

Autorka se k módě jako takové staví spíše skepticky. V jejích básních je popisována jako věčný kolotoč, jako něco nesmyslného, co od pradávna násilně pronásleduje všechny ženy. Nesmíme z toho usuzovat, že autorka módu zavrhuje, naopak, ve skutečnosti ji bere jako nedílnou součást ženského světa. Svými verši se ale snaží ukázat, kam až touha po módě může ženu zavést. Jako ukázkou jsem zvolila výše uvedené verše. Literárním subjektem je zde mladá žena, o které se dozvídáme, že má červený kufř, který nepoužívá. Autorka tím upozorňuje na fakt, že mnohé ženy si kupují zbytečnosti, které obvykle vůbec nepotřebují, a to jen proto, aby udržely krok s módou. Z dalších veršů vyčteme, že takové ženy často postupně ztrácí vlastní názor, vlastní postoje, úsměvy, pohledy atd., až nakonec celou svou osobnost podřídí diktátu módy. Stanou se z nich pouhé figuríny, loutky ovládané módními návrháři. Nechají se pohltnout vším tím šílenstvím, až nakonec zcela dobrovolně ztratí svou vlastní svobodu vůle, své já, svou osobnost. Toto autorka vnímá jako hlavní nebezpečí, před kterým se snaží varovat.

Dalším, v mnohém podobným tématem je touha po kráse. Vilja-Tuulia Huotarinen považuje krásu ženy za něco téměř posvátného, považuje za přirozené, že žena touží po kráse. Na druhou stranu zde ale opět vidí nebezpečí, aby se z nevinné a přirozené touhy po kráse nestala chorobná touha po dokonalém těle. Svým básním, které se touto problematikou zabývají, dává názvy jako *Na jevišti*⁸¹ nebo *Cirkusová princezna*⁸². S nádechem ironie se tak ve čtenáři snaží vzbudit dojem, že přehnaná péče o vlastní tělo je teatrální až nesmyslná. Tuto nesmyslnost ještě umocňuje fakt, že autorka ve svých verších neříká ženám, že takové chování je nesmyslné, ale naopak, nabádá je k chování, před kterým vlastně varuje, a ukládá ženám absurdní rady:

⁸¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 17-18. ISBN 978-80-7272-397-3

⁸² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 42. ISBN 978-80-7272-397-3

„Nezapomeň utáhnout pás. Objednej se u maséra, hlava se neotáčí

doprava. Dbej na vlákniny: černý rybíz 4g/100g, ovesný chléb 6,4g/100g.

Postřeh: Dechové cvičení pomáhá proti zácpě. Když obecenstvo hvízdá,

Přidej další toč.“⁸³

Ruku v ruce s výše zmíněnými tématy jde reklama. Právě tu považuje autorka za hlavní příčinu komercializace krásy a všeho šílenství kolem módy. Opět se snaží roli reklamy spíše ironizovat:

„a poslední věc, kterou bych měla udělat,

je začít si česat vlasy,

protože mi to řekli v televizi.“⁸⁴

V některých básních dokonce zcela otevřeně ukazuje, jak reklama ženu pronásleduje na každém kroku. Následující ukázka je o ženě, která kvůli všem mediálním tlakům podstupuje plastickou operaci:

„Na plakátu je zachycena žena v běhu.

Ukazuju kalhotky, lékař ví, co je třeba.

Není času nazbyt, řeže obličej, mění barvu očí,

Připravuje kardiostimulátor. Odsává tuk, láme kosti.

(...)

Vstanu a kráčím v novém rytmu. Když otevřu dveře od výtahu,

⁸³ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 42. ISBN 978-80-7272-397-3

⁸⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 48. ISBN 978-80-7272-397-3

je tam mrtvola.

Žena z plakátu, jsem pronásledována.“⁸⁵

3.3.5 ŽENSKÁ MYSL A TOUHA PO LÁSCE

Jedním z dalších témat je touha po lásce a po milenci, která se nepochybně týká každé ženy. V básních jsem našla tři různé způsoby, kterými autorka zpracovává lásku mezi mužem a ženou. S ohledem na předchozí podkapitolu jako první typ uvedu situaci, kdy je žena i ve své lásce ovlivněna reklamou a módou, myslí si tedy, že pokud se nebude držet nejnovějších módních trendů, nemá šanci nalézt si partnera. A naopak – sledování módy je klíčem k nalezení milence svých snů:

„budu mít mikádo a svůdné nohy,

které se k milenci kolébají,

bude ze mě tanečnice, která zavravorá do náruče,

dneska se to stane.“⁸⁶

Kromě tohoto pohledu, před nímž autorka opět samozřejmě varuje, se nám ve sbírce střetávají pohledy dívky s pohledy ženy (v tomto se sbírka částečně podobá autorčině prvotině *Sakset kadessä ei saa juosta*, v níž se zabývá přerodem dívky v ženu). Zatímco dívčí pohled na lásku a milostné touhy jsou spíše platonické, očima ženy autorka ve svých verších popisuje již reálný psychický i fyzický vztah mezi mužem a ženou.

⁸⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 60. ISBN 978-80-7272-397-3

⁸⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 18. ISBN 978-80-7272-397-3

Dívka se nachází ve fázi, kdy o svém milenci zatím jen sní a čeká na něj. Ve svých představách si ho idealizuje a dává mu podobu modrookého, plavovlasého muže. Zpravidla se jedná o velice lyrické a citlivé verše. Tento motiv čekání s lehou pohádkovým nádechem bývá občas spojen s jakousi modlitbou, či spíše rozhovorem s Bohem, kterého dívka prosí, aby jí pomohl najít vysněnou lásku:

„sedím týden, stále sedím,

čekám týden, stále čekám.

Ano, mohla bych odejít,

kdybys stvořil šest svátečních pokojů,

sedm koní s hvězdou na čele

osm keřů růží,

jednoho modrookého muže.“⁸⁷

V kontrastu s pohledem dívky je zmiňovaný pohled ženy. Ta obvykle nečeká na milence svých snů, protože si dobře uvědomuje, že žádný zcela bezchybný a ideální muž neexistuje (z básní navíc není zcela patrné, jestli je tato žena již zadaná či nikoliv). Místo toho směřuje ve svých představách spíš k milostným touhám a představám, které pomocí různým metafor a básnických obrazů ve svých verších popisuje. Básně velmi přímočaře nazývá *Láska* nebo *Něžnost*, ale samotný milostný akt popisuje velice poeticky. Dle mého názoru dokonce mnohem poetičtěji než onu zmiňovanou

⁸⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 48. ISBN 978-80-7272-397-3

platonickou lásku mladé dívky. Příkládám pár úryvků, které mne hloubkou a neotřelostí myšlenek zaujaly nejvíce:

„Jednoho dne řinčelo sklo,

přichází to velké a strašné

a potom nic.

Všechno významné se odehraje ve vteřině.

(...)

Tenké nitky.

Nekonečné se láme. Ted'

Vidím průsvitné klíční kosti, chvějící se srdeční sval.“⁸⁸

(...)

„gravitace tě nestáhne dolů, pouze hvězdy

ti zvednou vlasy,

prsty u nohou se dotýkají studené pelesti.“⁸⁹

⁸⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 77. ISBN 978-80-7272-397-3

⁸⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 51. ISBN 978-80-7272-397-3

3.4 MÍSTO MUŽE

Myslím, že jsem již zmínila všechna hlavní témata, kterými se sbírka zabývá (samozřejmě zde najdeme i jiné náměty, jako třeba problematiku potratu či anorexie; tato témata jsou ale velice okrajová, navíc úzce souvisí s tématy, která jsme si popsali – zde konkrétně s mateřstvím či chorobnou touhou po dokonalém těle). Nesmím opomenout zdůraznit, že v každé básni většinou převažuje jedno z témat, které je ale zasazeno do kontextu témat ostatních – příkladem může být ona mladá dívka, která prosí Boha, aby jí našel milence. Autorka tím dokazuje, že lidská mysl je ovlivňována celou řadou nejrůznějších aspektů, které nelze od sebe oddělit.

Po přečtení sbírky mne napadlo, jestli je určena čistě ženským čtenářkám, či zda ji mohou číst i muži, případně do jaké míry jsou muži schopni básně pochopit. Na jednu stranu se jedná o velice kvalitní poezii, která je schopna oslovit a příjemně překvapit každého milovníka básní. Mnohá z témat jsou navíc aktuální v celé finské společnosti, nikoliv pouze v její ženské části. Na druhou stranu je zde ale ženský pohled na věc velice výrazný a mnohé věci jsou vysvětlovány typicky ženskými způsoby. Nedokážu posoudit, do jaké míry se mužská mentalita liší od té ženské a do jaké míry jsou tedy muži schopni pochopit ženský úhel pohledu. Zeptala jsem se na názor samotné autorky, která mi odpověděla:

„Finská média mi položila stejnou otázku! Opravdu nevím, proč ve sbírce muži prakticky nejsou. Moje zatím poslední – čtvrtá – sbírka se jmenuje Sedm strýců, a ta je psána možná „objektivněji“. Nicméně věřím, že muži jsou schopni pochopit sbírku Naisen paikka, a to dokonce velmi hluboce. Například jeden z nich, básník Riku Korhonen, si je velice zamiloval. Ale pokud jsou opravdu tyto básně určené spíše pro ženy, určitě to bude zvláštností ženské povahy – protože mé básně vycházejí ze ženského těla, ze ženských zážitků...“⁹⁰

⁹⁰ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

3.5 JAZYKOVÁ STRÁNKA BÁSNÍ

Nyní zkusím ve stručnosti popsat styl autorčina jazyka a způsoby, kterými své básně ozvláštňuje. V první řadě bych měla zmínit, že se jedná o imaginativní poezii. Autorka pomocí své imaginace vykresluje své pocity, názory a postoje. Mnohdy se snaží navodit určitou atmosféru, která je pro ni v daném okamžiku důležitější než logičnost veršů. Proto nelze všechny verše brát úplně doslova, nelze za každým slovem hledat hlubší význam. Je třeba si zkrátka uvědomit, že některá slova jsou v básni „jen“ pro pocit. Jako konkrétní příklad bych znovu použila verš z básně *Na jevišti*. Tato báseň začíná veršem:

*„Mám červený kufr“*⁹¹

Zeptala jsem se autorky, jestli právě červený kufr má v básni nějaký hlubší význam, který mi uniká, nebo zda je zde tento verš jen pro atmosféru, a ona mi odpověděla takto:

*„Toto je úžasný postřeh! Ano, některá slova jsou v básni jen pro atmosféru. Není v nich skryto nic víc, než co najdeme ve zbytku básně. Zrovna červený kufr nemá žádný hlubší význam, ale má básni dodávat energii. Konkrétně „červená“ asociuje světlo, které svou září prosvětluje celou báseň (...)“*⁹²

Dalším charakteristickým znakem autorky je, že si vybírá obyčejné, konkrétní věci, které spojuje a zároveň dává do kontrastu s abstraktními pojmy. Příkladem může být spojení:

*„lehké klubičko, těžkou volbu.“*⁹³

⁹¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 17. ISBN 978-80-7272-397-3

⁹² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

V jednom verši se nachází dvojice slov opačného významu – lehký a těžký. Slovo lehký se ale pojí s konkrétním klubičkem a říká nám, že klubičko má malou váhu. Následuje slovo těžký, které zcela zjevně kontrastuje se slovem lehký, ovšem tentokrát se pojí s abstraktním pojmem volba. Velice rychle nám tedy dojde, že slova lehký a těžký zde vlastně nejsou použita jako antonyma, slovo těžký v tomto případě znamená obtížný. Odsud je vidět, že básně jsou do určité míry psány asociativní metodou, která veršům dodává na plynulosti a čtivosti.

Další zajímavostí sbírky je kompozice některých básní, kdy autorka uvede problém počátečním veršem, postupně se pomocí asociací vzdálí, ale potom se najednou tematicky vrátí na začátek, k prvnímu verši. Přitom používá dva způsoby – prvním z nich je, že úvodní verš znovu zopakuje:

„Nemělo to takhle dopadnout.

Žluťásci vždycky museli přežít,

vlažící šifonové šátky na zadním sedadle kabrioletu,

výbuchy temperamentu.

Když dolehl stesk, tak jen na chvíli,

přehrála se deska Laily Kinnunenové

převlékla se sukně, učila se mazurka:

⁹³ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 82. ISBN 978-80-7272-397-3

Ted' zpívejme nebo plačme a zpívejme!

Nemělo to takhle dopadnout, “⁹⁴

V této básni autorka vzpomíná na babičku, která jí zemřela. V prvním verši se pozastavuje nad tím, jak se to vůbec mohlo stát. V následujících verších vzpomíná na babičku a na všechny krásné chvíle s ní. Původní smutek se tedy postupně mění v nostalgické a pozitivní vzpomínky, než se zase z ničeho nic zopakuje původní verš, který do pěkné atmosféry vnese nový smutek.

Druhý způsob vracení se na začátek je takový, že autorka první verš nezopakuje. Pouze se k němu tematicky v pozdějším verši vrátí tak, jako by ho vytvořila přímou asociací z verše prvního. Pro lepší pochopení si představme situaci, kdy autorka vytvoří první verš, potom deset dalších, a potom dvanáctý, kterým ale nenavazuje na předchozích deset, nýbrž bezprostředně na první. Velice zjednodušeně tedy můžeme říct, že báseň by dávala smysl i v případě, kdy by autorka deset veršů mezi prvním a dvanáctým vůbec nenapsala. Příkladem může být následující ukázka – verše, které na sebe navazují popsaným způsobem, jsem si dovolila napsat tučně, zároveň jsem verše očíslovala:

- (1) „Budoucnost se vybrušuje, aby se třpytila.**
- (2) *Babička si myslí, že se z matky nestalo to, co mělo*
- (3) *; ani ze snach není vůbec nic*
- (4) *; a ze sester vyrostlo něco, co nemělo.*
- (5) *Je možné, že pravda je jen jedna*
- (6) *a je smutná*
- (7) ; moje srdce není tvrdé jako diamant,**
- (8) *proto to neunese.⁹⁵*

⁹⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 68. ISBN 978-80-7272-397-3

Můžeme si všimnout, že verš (7) zároveň navazuje na verš (1), ale spolu s veršem (8) i na verše (5) a (6). V básních je tedy možné najít dvojí logickou linii, což je více než zajímavé. Ostatně jak říká sama Vilja-Tuulia Huotarinen:

„Je více způsobů, kterými lze básně pochopit správně. Přirovnala bych to k místnosti, do níž se dá dostat dveřmi, oknem, či dírou ve zdi.“⁹⁶

Další zajímavostí básní je nepochybně jejich grafická úprava. Nejvýraznějším znakem je kurzíva. Autorka ji používá opět v různých situacích, nejčastěji jako způsob vyjádření přímé řeči.

„Večer říká do telefonu: Toto je přechodné,

zítra budeš jiná, jinde, s jinými.“⁹⁷

„Není to pravda, řekla babička, takhle to ve skutečnosti nebylo.“⁹⁸

Dalším důvodem použití kurzívy je zdůraznění finských lidových pořekadel či říkadel:

„Ženské na loďku nepatří, smůlu v rybolovu přináší

říkali mi“⁹⁹

Některé postavy také vedou myšlení ve dvojí rovině. Běžné myšlenky, které se projevují navenek, případně popisy reality, jsou psány normálně, ovšem niterní

⁹⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 29. ISBN 978-80-7272-397-3

⁹⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

⁹⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 55. ISBN 978-80-7272-397-3

⁹⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 19. ISBN 978-80-7272-397-3

⁹⁹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 23. ISBN 978-80-7272-397-3

myšlenky, které většinou zůstávají nevyřčeny, zároveň je však považuji za mnohem hlubší a opravdovější, bývají psány právě kurzívou:

„Stojíme na kusu asfaltu, obyvatelé země nikoho,
pryskyřníky. Pampelišky. Vrbovky a ostatní plevel.

Ptáci hození přes rameno. Němé kameny.

Shnilé jahody u vrat. Proděravělí andělé.

Vzpomínám si na dobu, kdy jsme ještě měli křídla,

ale žádnou volnost, jen potřebu létat –

stále jsme museli měnit místa, potřeba bušícího srdce.

Tak to tady bych se mohla zastavit, když je svoboda volby? “¹⁰⁰

Dalším specifikem grafické úpravy je to, že autorka některé verše nepíše od kraje. Tím se snaží čtenáře vyvést z rytmu básně, na který si zvykl, což vzbudí jeho pozornost:

„*A pták, velký havran, čekal venku, až otevřu dveře:*

Zobák mi trhá břicho

nic se nestalo

jen jsem si hrála na mrtvou. “¹⁰¹

Posledním znakem, který bych chtěla zmínit, je autorčino vkládání anglických veršů mezi finské. Obvykle je používá v souvislosti se zmiňovanou reklamou – umocňuje tím totiž pocit globalizace a ovlivňování finské ženy něčím, co je jí vlastně cizí. Následující báseň je o Panně Marii a o tom, jak obětovala svého syna. Tato báseň

¹⁰⁰ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 35. ISBN 978-80-7272-397-3

¹⁰¹ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 19. ISBN 978-80-7272-397-3

se dotýká tématu křesťanství i mateřství, ale hlavním tématem, ač se to může jevit zvláště, je zde opět reklama – následující ukázka je o tom, jak by se Panna Maria měla vyrovnat se ztrátou syna:

„když si pro Něho přijdou

nevzdám to

zakloním hlavu a udělám most, duhu

and the last thing I should do

is to start brushing my hair

like they tell me to do on tv. “¹⁰²

Samozřejmě, že v básních najdeme mnoho jiných, neméně zajímavých znaků. Ovšem většinou se jedná o znaky, které nalezneme v jedné, popř. ve dvou básních. Vypsat je zde všechny by bylo nemožné a pak... nemohu přeci všechno prozradit! Jak říká sama Vilja-Tuulia Huotarinen:

„Ovšem... myslím, že v básni vždy zůstane něco skrytého, ale já zkrátka nemám potřebu zjistit, co to je. “¹⁰³

¹⁰² HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 47. ISBN 978-80-7272-397-3

¹⁰³ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Re: Some questions for my seminary work*. 8.4.2013, 15:09 [cit. 2013-04-12]. Osobní komunikace. Přeložila Magdaléna Tydrichová

3.6 KDE JE MÍSTO ŽENY?

Na závěr této kapitoly bych si dovolila vyvodit malý závěr. Celá sbírka se zabývá hledáním ženského místa ve společnosti. Mohla by nás tedy napadnout otázka, zda toto místo bylo nalezeno. Na ni odpovídá autorka v poslední básni sbírky:

„Životním cílem není stát se šťastnou,

nejdůležitější je nalézt domov“¹⁰⁴

¹⁰⁴ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 82. ISBN 978-80-7272-397-3

4 PŘEKLAD MARIKY KIMATRAIOVÉ

V této kapitole opravdu velice stručně nastíním rozdíly i shodné znaky originálu a překladu.

Překládat z finštiny skýtá několik komplikací. Největší z nich je určitě fakt, že finština namísto předložek používá záložky. Např. *dům* se řekne *talo*, ale v domě se řekne *talossa*. A v mém domě se řekne *talonissa*. Myslím, že nemusím pokračovat, protože je již jasné, v čem je problém. Jedno finské slovo v sobě často skrývá několik českých slov. A i když je mezi veřejností rozšířen názor, že finská slova jsou velice dlouhá, jejich český překlad bývá úplně stejně dlouhý, mnohdy dokonce delší. Problémem tedy nebývá větu správně přeložit, ale vymyslet, jak by se dala zkrátit, aby význam zůstal zachován. Originál sbírky *Naisen paikka* je o více než 20 stránek kratší než jeho český překlad *Místo ženy*. Ovšem musím dodat, že to není jen tím, že by český překlad byl delší – velkou roli v tomto případě hraje i grafická úprava – v českém překladu bylo použito větší řádkování. Pro srovnání délek obou verzí jsem vybrala následující ukázkou. Můžeme si všimnout, že obě verze jsou přibližně stejně dlouhé, česká je jen o trošku delší:

„Haluan mennä heinäpeltoon

en rakentaa tupaa tammesta,

ei keikutta kehräpuita,

tuikata sormea väärttinään,

*vaipua rukin uuvuttamaan uneen.*¹⁰⁵

„Chci jít na neposečenou louku,

nechci stavět dubovou chaloupku,

nebudu odvíjet přízi z vřetena

ani do něho bořit prsty,

nechci usínat při zvuku kolovrátku.“¹⁰⁶

Vzhledem k tomu, že se jedná o básně, by dalším problémem mohl být rozdíl mezi přízvukem v češtině a přízvukem ve finštině. Finština totiž klade přízvuk až na druhou dobu. Jelikož je ale celá sbírka psaná volným veršem, kromě předzpěvů, které jsou ale psány v kalevalském metru, není rozdíl v přízvuku problém. Při překladu z kalevalského metra bylo pouze nutné myslet na to, že by se určité verše měly rýmovat. Protože kalevalské metrum vychází ale z lidové kultury, jejíž rýmy nejsou nikterak složité, není ani toto nepřekonatelným problémem. Finština obvykle takovéto „jednoduché“ rýmy vytváří právě díky svému systému záložek, který způsobuje, že většina finských slov je zakončena na jednu z několika slabik (nejčastější záložky jsou třeba –nen, –lla, –ssa a další). V češtině takovéto rýmy tvoříme většinou pomocí sloves v minulém čase (dokonalým příkladem toho může být třeba Erbenova *Kytice*, která vznikla ostatně podobně jako *Kalevala*).

¹⁰⁵ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s. 26. ISBN 978-951-0-32844-6

¹⁰⁶ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 30. ISBN 978-80-7272-397-3

Nutno dodat, že Vilja-Tuulia Huotarinen zde porušila kalevalské zásady a většina jejích veršů z předzpěvů se vůbec nerýmuje (i když jinak jsou psány striktně podle kalevalského metra). Proto ani Marika Kimatraiová nemusela tento problém řešit. Přesto u ní občas rýmy najdeme. Na druhou stranu u ní nenalezneme tak přesné kalevalské metrum jako v originále. Dle mého názoru je to proto, že Marika Kimatraiová chtěla kalevalskou atmosféru zprostředkovat českému čtenáři, který nemusí nutně znát *Kalevalu* ani kalevalské metrum. Pokud se ale verše budou rýmovat, je zde pravděpodobnost, že to v něm vyvolá právě jakousi podobnost s Erbenovou *Kyticí*, která je v jistém smyslu, jak jsem již psala, podobná *Kalevale*. V tomto kroku s Marikou Kimatraiovou souhlasím, protože si myslím, že cílem překladatele je překládat tak, aby čtenář dílu rozuměl nejen obsahově, ale i v kulturním kontextu. Podívejme se nyní na překlad Mariky Kimatraiové ve srovnání s mým doslovným překladem části předzpěvu:

„Ta, jenž sedí

za klidného počasí

vesluje o život

když bouře burácí.

Ta, která vrátka zavírá

větší vrata otvírá

až do nebes

svoji lásku zaříká

u plotny si písničky zpívá

*jako havran černá hřívá*¹⁰⁷

A nyní můj doslovný překlad:

„To je ta, co sedí

za klidného počasí

vesluje v bouři

o život vpřed

To je ta, co zavírá

malá vrátka

a otvírá velká vrata

Svou lásku

do stropu vyzdvihuje

zpívá si u plotny

*vlasý jako uhel“*¹⁰⁸

¹⁰⁷ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Místo ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. s. 39. ISBN 978-80-7272-397-3

¹⁰⁸ HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. s. 26. ISBN 978-951-0-32844-6

Jak je vidět, ani překlad Mariky Kimatraiové se příliš neliší od doslovného překladu. Velkou výhodou finštiny totiž je, že nejen, že má stejný slovosled jako čeština, ale i slovní zásobou je nám velice podobná. Dokonce bych řekla, že překlad z finštiny je mnohem lehčí než překlad z angličtiny či francouzštiny. Může se to zdát zvláštní, ale finská mnohoznačná slova i jejich významy prakticky korespondují s českými mnohoznačnými slovy, dokonce i přirovnání jsou často podobná ve finštině jako v češtině, stejně tak různé idiomy. Nepodařilo se mi zjistit, čím to je. Jednou z teorií zůstává vliv ruštiny – slovanského jazyka – na ugrofinskou finštinu. Tato teorie ovšem není nijak podložena.

Téměř ve všech ukázkách v předchozí kapitole jsem proto použila překlad Mariky Kimatraiové a ne svůj vlastní, protože ve volném verši byl překlad Mariky Kimatraiové prakticky vždy doslovný a z 90% se shodoval s mými vlastními pokusy o překlad. Snaha překlad předělávat by vedla k narušení myšlenkové struktury básně a následnému nepochopení ze strany čtenáře.

Myslím tedy, že nejtěžším úkolem Mariky Kimatraiové nebylo sbírku přeložit, ale spíš přiblížit čtenáři finské realie, jejichž znalost je nezbytná ke kompletnímu pochopení básně. Asi z tohoto důvodu nalezneme na konci českého překladu vysvětlivky, které jsou ovšem na můj vkus až příliš stručné.

Nicméně i tak je práce Mariky Kimatraiové více než hodnotná a já myslím, že bychom měli být vděční každému, kdo se snaží šířit finskou poezii za hranice „Severu“.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé práce bylo rozebrat sbírku *Naisen paikka*, což myslím, že se mi povedlo poměrně podrobně a z různých úhlů pohledu. Seznámila jsem se blíže se soudobou moderní poezií, rozšířila jsem si své znalosti v oblasti teorie literatury a naučila jsem se rozebírat básně psané volným veršem, zároveň jsem získala plno poznatků pro svou vlastní tvorbu.

Asi největším přínosem práce je, že se mi povedlo zkontaktovat autorku, se kterou jsem si během své činnosti vyměňovala emaily a která mi na dálku pomáhala a nechala mne nahlédnout do nejtajnějších zákoutí jejích básní, ale zároveň i do jejich zákulisí. Velmi rychle a ochotně reagovala na mé emaily a odpovídala na všechny otázky. Tyto otázky byly na míru ušité přímo pro moji práci, která tím získala úplně nový rozměr – stala se autentičtější a čtivější.

Díky této práci jsem byla nucena seznámit se s historií a kulturou Finska a přečíst finský národní epos *Kalevalu*, čímž jsem si rozšířila obzory. Myslím, že se mi následně povedlo sbírku *Naisen paikka* poměrně dobře zasadit do kulturně-historického kontextu a přiblížit tak celou problematiku čtenáři, který doposud o finské historii ani kultuře nic nevěděl. Věřím, že i díky tomu, že jsem se neomezila pouze na literaturu, získal čtenář o dané problematice patřičný nadhled. Zároveň jsem se práci snažila psát tak, aby byla dobře pochopitelná a čtivá pro co nejširší okruh čtenářů.

Pokusila jsem se také o vlastní překlad básní a jeho srovnáním s překladem Mariky Kimatraiové *Místo ženy* jsem poznala úskalí, která mohou nastat při překladu z finštiny. Zároveň to byla moje první větší zkušenost s překladem z tohoto jazyka, při které jsem si nejen rozšířila slovní zásobu, ale hlavně jsem si udělala obrázek o tom, co všechno takový překlad obnáší, a získala jsem plno nových schopností, které mi v budoucnosti určitě pomohou při případném překladu sbírky *Sakset kadessä ei saa justa*.

Obecně myslím, že práce je přínosná zejména tím, že rozšiřuje povědomí o finské soudobé poezii, která je v České republice poměrně neznámá. Nalezla jsem několik spíše obecných zmínek o sbírce *Naisen paikka*, troufám si tvrdit, že v takovémto

rozsahu doposud v češtině rozebrána nebyla. Pokud se mi podaří přeložit nějakou z dalších sbírek, stane se práce samozřejmě ještě mnohem hodnotnější.

V neposlední řadě byla práce přínosná pro mne. Naučila jsem se logicky strukturovat své myšlenky, vyjadřovat se k odbornému tématu, rozvrhnout si práci. A hlavně – bez této práce bych se sbírkou *Naisen paikka* sotva zabývala tak podrobně. Spousta věcí by mi unikla mezi řádky, což by byla škoda.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:

HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Naisen paikka*. 1. vyd. Helsinki: Hansaprint, 2009. 62 s. ISBN 978-951-0-32844-6

HUOTARINEN, Vilja-Tuulia. *Misto ženy*. Přeložila Marika Kimatraiová. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2011. 94 s. ISBN 978-80-7272-397-3

ČERMÁK, František – LINDROOS, Hilikka. *Česko-finský a finsko-český slovník na cesty*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 571 s. ISBN neuvedeno

SYMINGTON, Andy. *Finsko*. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2007. 376 s. ISBN 80-7352-467-8

HOLEČEK, Josef. *Kalevala*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1953. 776 s. ISBN neuvedeno

VENTO, Urpo. *The role of the Kalevala in Finnish Culture and Politics*. Helsinki: Nordic Journal of African Studies, 1992, 230 s.

Booky.fi [online]. c2013, [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: <<https://www.booky.fi/>>

Překladač Google [online]. c2010, [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: <<http://translate.google.cz/>>

iLiteratura.cz [online]. c2013, [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz>>

SONJA. *Sonjan lukuhetket* [online]. c2013, poslední revize 18.3.2011 [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: <<http://lukuhetket.blogspot.cz>>

PAINAVA SANA OY. *Kirjavinkit* [online]. c2013, [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: <<http://www.kirjavinkit.fi>>

WSOY [online]. c2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: < <http://www.wsoy.fi> >

HANNA. *Kirjainten virrassa* [online]. c2013, poslední revize 20.12.2011 [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: < <http://kirjaintenvirrassa.blogspot.cz> >

Wikipedia [online]. c2013 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z: < <http://fi.wikipedia.org> >

Vltava [online]. c1997-2013, poslední revize 13.4.2013 [cit. 13-4-2013].

Dostupné z: < <http://www.rozhlas.cz/vltava> >

Databáze knih [online]. c2008-2013 [cit. 2013-01-21].

Dostupné z: <<http://www.databazeknih.cz>>

SKÁLOVÁ, Barbora. *Finsko* [online]. c2013, [cit. 2013-02-02].

Dostupné z: <<http://www.finsko.com>>

SIBELIUS, Jean. *Orchestral Favourites*. Helsinki: Ondine, 2003.

Youtube [online]. [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: < <http://www.youtube.com> >

Myn kanssa [online]. c2013, [cit 2013-02-02].

Dostupné z: < <http://mykanssa.blogspot.czl> >

Verkkopalvelu [online]. c2013 [cit.2013-02-02].

Dostupné z:< <http://verkkopalvelu.vrk.fi> >

DVOŘÁK, Antonín. *Slovanské tance*. Praha: Popron Music, 1996

DVOŘÁK, Antonín. *Z Nového světa*. Praha: Supraphon, 2002

MAHLER, Gustav. *Symphony No. 1*. Praha: Supraphon, 2006

BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů. Verze 3.0 (2004)*. [online]. c1999–2004, poslední revize 11. 11. 2004.

Dostupné z: <<http://www.boldis.cz/citace/citace2.ps>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vilja-Tuulia Huotarinen¹⁰⁹

Příloha č. 2: Naisen paikka – obal knihy¹¹⁰

Příloha č. 3: Místo ženy – obal knihy¹¹¹

Příloha č. 4: Mapa karelské oblasti¹¹²

Příloha č. 5: Kalevala – obal knihy ve finštině¹¹³

Příloha č. 6: Kalevala – obal knihy v češtině¹¹⁴

Příloha č. 7: Elias Lönnrot¹¹⁵

Příloha č. 8: Obliba jména Aino v průběhu věků¹¹⁶

¹⁰⁹ PAAVILAINEN, Heikki. *Runot synty ja siivet* [online]. c2013, poslední revize 2.4.2013 [cit.2013-04-28]. Dostupné z: <<http://lvs.fi/2013/04/02/runon-synty-ja-siivet/>>

¹¹⁰ *Huotarinen, Vilja-Tuulia: Naisen paikka* [online]. c2012, [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.recordshopx.com/book/huotarinen_vilja_tuulia/naisen_paikka/>

¹¹¹ KRUMLOVÁ, Miroslava. *Místo ženy* [online]. c2007-2013, [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <<http://www.knihkupec.com/vypis.php?out=detail&did=131300>>

¹¹² ANDERSEN, Andrew. *What is Karelia?* [online]. c2003, [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.conflicts.rem33.com/images/Finland/wat_is_karjala.htm>

¹¹³ *Huitula, kristian: Kalevala* [online]. c2012, [cit. 2013- 04-28]. Dostupné z: <http://www.recordshopx.com/book/huitula_kristian/kalevala/>

¹¹⁴ DATABÁZE KNIH. *Kalevala – karelofinský epos* [online]. c2008-2013, [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <<http://www.databazeknih.cz/knihy/kalevala-karelofinsky-epos-21558>>

¹¹⁵ *A memorial statue of Elias Lönnrot* [online]. c2013, [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <<http://www.listal.com/viewimage/1154386>>

Příloha č. 9: Aino v obrazech¹¹⁷

Příloha č. 10: Můj dopis nakladatelství Adilibris¹¹⁸

Příloha č. 11: Odpověď nakladatelství Adilibris¹¹⁹

Příloha č. 12: Můj úspěšný dopis nakladatelství Booky.fi¹²⁰

Příloha č. 13: Objednávka knih¹²¹

Příloha č.14: Zpráva o tom, že mi bude doručena kniha *Naisen paikka*, ale že kniha *Sakset kadessä ei saa juosta* není na skladě¹²²

Příloha č.15: Snaha sehnat sbírku *Sakset kadessä ei saa juosta*¹²³

Příloha č. 16: Můj první dopis Vilje-Tuulie Huotarinen¹²⁴

Příloha č. 17: Odpověď Vilji-Tuulii Huotarinen¹²⁵

¹¹⁶ [online]. c2013 [cit.2013-02-02].

Dostupné z:< <http://verkkopalvelu.vrk.fi/Nimipalvelu/default.asp?L=1>> Přeložila a graf sestavila Magdaléna Tydrichová

¹¹⁷ GALLEN-KALLELAN, Akseli. *Aino-taru* [online]. c2013, [cit 2013-02-02].

Dostupné z: < <http://mynkansa.blogspot.cz/2011/12/akseli-gallen-kallela-eurooppalainen.html>>

¹¹⁸ TYDRICHOVÁ, Magdaléna. *Kirjat*. 13.9.2012, 20:56:33 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹¹⁹ JANICA. *Re: Kirjat*. 14.9.2012, 13:33:47 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹²⁰ TYDRICHOVÁ, Magdaléna. *Kirjat Tšekiin*. 7.10.2012, 16:38:38 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹²¹ BOOKY.FI. *Tilausvahvistus*. 7.10.2012, 17:11:01 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹²² BOOKY.FI. *Toimitusvahvistus*. 23.10.2012, 12:11:20 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹²³ ROUSOVÁ, Pavlína. *Re: Re: Re: POMOC!!!*. 2.1.2013, 18:16:18 [cit. 2013-04-28]. Osobní komunikace

¹²⁴ Dopis pro V.-T. Huotarinen odeslaný přes Facebook dne 27.1.2013

¹²⁵ Odpověď Vilji-Tuulii Huotarinen, opět přes Facebook, opět dne 27.1.2013

Příloha č.18: Dopis, ve kterém Vilja-Tuulia Huotarinen odpovídá na spoustu mých otázek, a z něhož jsem zejména čerpala při tvorbě této práce

Následující přílohy se nachází na přiloženém CD:

Příloha č.19: Těžká doba v ruské hudbě¹²⁶

Příloha č. 20: Těžká doba Finů pod vlivem Ruska¹²⁷

Příloha č. 21: Kalevala ve finské hudbě¹²⁸

¹²⁶ MUSORGSKIJ, Modest Petrovič. *Obrázky z výstavy*. Praha: Supraphon, 2002
ŠOSTAKOVIČ, Dimitrij. *Symphony No. 7 Leningrad*. Praha: Supraphon, 1958

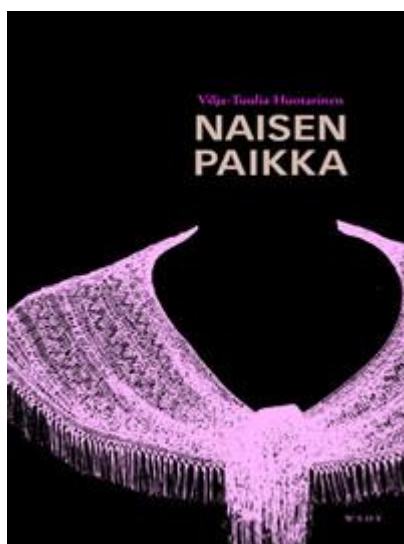
¹²⁷ SIBELIUS, Jean. *Karelia Suite*. Helsinki: Ondine, 2003.

¹²⁸ SIBELIUS, Jean. *Swan of Tuonela*. Helsinki: Ondine, 2003

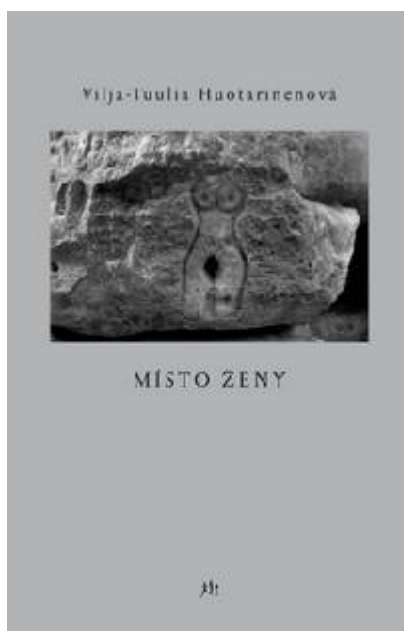
Příloha č. 1: Vilja-Tuulia Huotarinen

Příloha č. 2: Naisen paikka – obal knihy

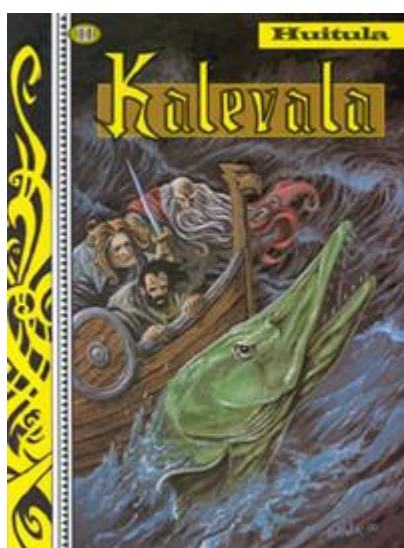
Příloha č. 3: Místo ženy – obal knihy

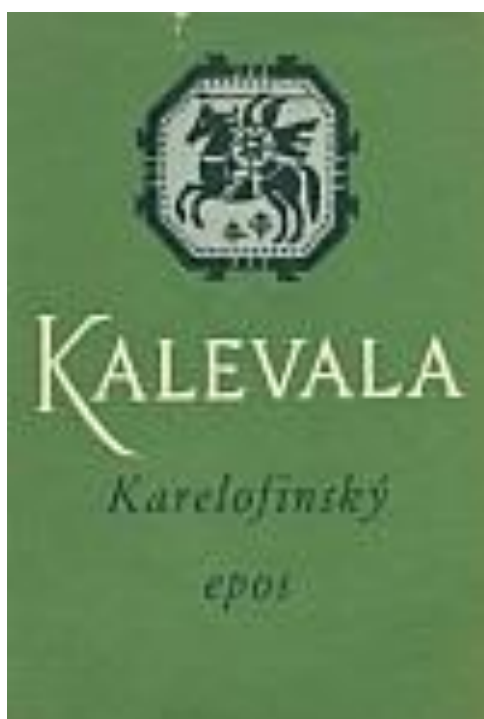
Příloha č. 4: Mapa karelské oblasti

Příloha č. 5: Kalevala – obal knihy ve finštině

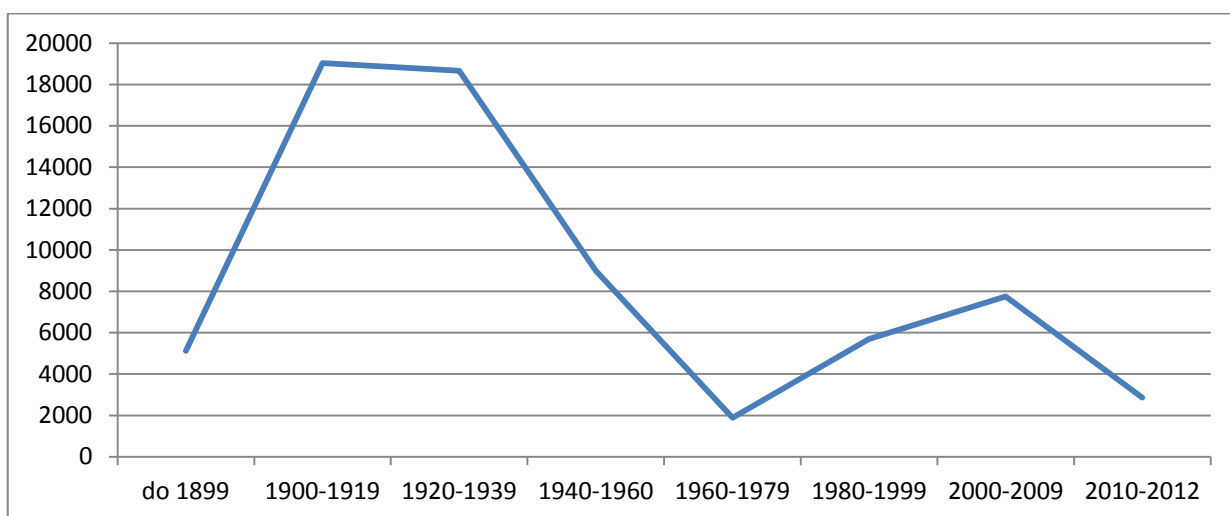
Příloha č. 6: Kalevala – obal knihy v češtině

Příloha č. 7: Elias Lönnrot

Příloha č.8: Obliba jména Aino v průběhu věků

(ve svislém sloupci se můžeme dočíst počet žen se jménem Aino v daném období; křivka slouží spíš pro představu vývoje, přesná čísla najdeme v tabulce)

Rok	Ženy
do 1899	5127
1900-1919	19038
1920-1939	18667
1940-1960	8984
1960-1979	1890
1980-1999	5691
2000-2009	7753
2010-2012	2864

Příloha č. 9: Aino v obrazech:

Příloha č.10: Můj dopis nakladatelství Adilibris:

Hyvää päivää,
asun Tšekissä, olen tšekin opiskelija. Koulussa minä kirjoitan runotanalyysia, ja minä valitin Vilja-Tuulia Huotarisen runoia. Haluaisin ostaa:

1. Sakset kadessä ei saa juosta
2. Naisen paikka

Tšekissä meillä en ole sitä, haluaisin uudet asiakasa Adilibris:lla, mutta minä olen tšekissä ja registeri on vain suomalaisille. Miten voin osta kireitä?

Kiitos Teille et hauska päivää!

Magdaléna Tydrichová

Příloha č. 11: Odpověď nakladatelství Adilibris:

Hei Magdaléna,
Kiitos viestistäsi!

Valitettavasti emme tällä hetkellä voi toimittaa kirjoja muualle kuin Suomeen, Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Olisiko sinulla joku tuttava tai sukulainen näissä maissa, jonka luokse voisit tilata kirjan ja joka voisi sitten lähettää kirjat sinulle Tsekkeihin?

Toivottavasti saat kirjasi runoanalyysia varten, mielenkiintoiset kirjat olet valinnut!

Oikein mukavaa viikonloppua!
Ystävällisin terveisin,
Janica /adlibris.com

Příloha č. 12: Můj úspěšný dopis nakladatelství Booky.fi

Hyvää päivää,

asun Tšekissä, olen tšekin opiskelija. Koulussa minä kirjoitan runotanalyysia, ja minä valitin Vilja-Tuulia Huotarisen runoia. Ostin kirjaitta Teidänssä kauppassa (se on ihana, että Te voitte lähettää minulle näitä kirjaitta Tšekiin!). Olkaa hyvää, haluaisin tietää: Tänään minä ostin kirjaita - milloinko he saapuvat (likimäärin)?

Kiitos Teille, todella, Tšekissä meillä en ole näitä kirjaitta, se on ihana että Te voitte lähettää minulle näitä kirjaitta Tšekiin. Olen hauska!

Kiitos Teille ja hauskaa päivää!

Magdaléna Tydrichová

Příloha č.13: Objednávka knih

Booky.fi
Tilausvahvistus

Tilausnumero:
Asiakasnumero: 122602

576221

Tilauspäivä
07.10.2012

Kiitos

tilauksestasi!

Tilauksesi on vastaanotettu. Voit seurata tilauksesi etenemistä linkistä: [tilauksen seuranta](#).

Asiakaspalvelumme palvelee sinua osoitteessa: <https://www.booky.fi/faq.php>

Ystävällisin
Booky.fi

terveisin,

Toimitusosoite: Magdaléna
Školní
41108
Czech republic

Tydrichová
543
Štetí

Maksutapa: Luottokortti

Puhelin: +420722470742

Lisätiedot: Hyvää päivää, asun Tš ekissä, olen tš ekin opiskelija. Koulussa minä kirjoitan runotanalyysia, ja minä valitin Vilja-Tuulia Huotarisen runoia. Haluaisin ostaa: 1. Sakset kadessä ei saa juosta 2. Naisen paikka Tš ekissä meillä en ole sitä Se on ihana, kun minä voin ostaa sitä täällä! Kiitos Teille ja hauska päivää! Magdaléna Tydrichová

Lkm	Nimike	Hinta	Yhteensä	Viite
1	NAISEN 9789510328446	PAIKKA 18.30 €	18.30 €	-
1	SAKSET KÄDESSÄ EI SAA JUOSTA 9789510299111	15.70 €	15.70 €	-
1	KIRJE	8.00 €	8.00 €	-
Yhteensä:			42.00 €	

** HUOM! Vastatessasi tähän viestiin, muista säilyttää viestiketju. Tämä nopeuttaa asiointia huomattavasti.

Příloha č.14: Zpráva o tom, že mi bude doručena kniha *Naisen paikka*, ale že kniha *Sakset kadessä ei saa juosta* není na skladě

Booky.fi

Tilauksen tiedot näet osoitteesta: [Tilauksen tiedot](#).

Toimitusosoite: Magdaléna Tydrichová
Školní 543
41108 Štětí
Czech republic

Lisätiedot Hyvää päivää, asun Tš ekissä, olen tš ekin opiskelija. Koulussa minä kirjoitan runotanalyysia, ja minä valitin Vilja-Tuulia Huotarisen runoia. Haluaisin ostaa: 1. Sakset kadessä ei saa juosta 2. Naisen paikka Tš ekissä meillä en ole sitä Se on ihana, kun minä voin ostaa sitä täällä! Kiitos Teille ja hauska päivää! Magdaléna Tydrichová

Lkm	Tuotetunnus	Nimike	Yhteensä	Viite
1	9789510328446	Naisen paikka	18.30	
1		Kirje	8.00	
			Yhteensä: 26.30 €	

Příloha č. 15: Snaha sehnat sbírku *Sakset kadessä ei saa juosta*

Můj email Pavlíně Rousové, která ho přeložila do němčiny (zjistila jsem na internetu, že sbírka se dá sehnat v Německu):

Dobrý den,
jsem studentka z České republiky. v rámci své seminární práce se zabývám rozbořem básní finské autorky Vilji-Tuulii Huotarinen (pozn.: 1. pád je Vilja-Tuulia Huotarinen, nevím, jak se skloňuje v němčině). Bohužel ale nemohu nikde sehnat básnickou sbírku *Sakset kadessä ei saa juosta*, kterou bych chtěla přeložit do češtiny. Zjistila jsem, že je u Vás v knihovně. Myslíte, že by bylo možné, abyste mi ji zapůjčili do České republiky? Pokud ano, můžete mi napsat za jakých podmínek?

Děkuji a přeji hezký den (nebo nevím, co se píše v Německu na konec dopisu).

Překlad Pavlíny Rousové:

Sehr geehrte Damen und Herren,
ich bin Schülerin aus der Tschechischen Republik und im Rahmen meiner Seminararbeit beschäftige ich mich mit der Analyse der Gedichten von finnischen Autorin Vilja-Tuulia Huotarinen. Leider kann ich nicht die Gedichtsammlung *Sakset kadessä ei saa juosta* auftreiben, die ich ins Tschechische übersetzen möchte. Ich habe festgestellt, dass es diese Sammlung in Ihrer Bibliothek gibt. Wäre es möglich, die Sammlung mir in die Tschechische Republik zu leihen? Bzw. unter welchen Bedingungen?

Über eine baldige Antwort würde ich mich sehr freuen.

Mit freundliche Grüßen

Magdaléna Tydrichová

Příloha č.16: Můj první dopis Vilje-Tuulie Huotarinen

Dear Mrs. Huotarinen,

Please, excuse me that I'm writing to you, I know that it's quite impolite, however:

I'm a Czech student and I have to write a seminary work about an author, who wrote (or is still writing) in the second half of 20th century or later (that means in 21st century). Because I love poetry, Finnish literature and Finnish at all (I try to learn your language, but I'm not sure I'm good at it – I usually read something on the internet or buy Finnish books, so I think I'm quite good in reading, but when I have to write something... it still make me problems, so that's why I'm writing you in English, which is easier for me and I can write down my ideas better), I would like to write my work about you and your works, especially about "Naisen paikka" and "Sakset kadessä ei saa juosta". I've read already the first one (Naisen paikka) in Finnish, unfortunately, I don't have the second one at home – I try to buy it from Finland, but it became impossible, so I've bought only Naisen paikka and I will try it again.

In my work I have to make an analysis of two literary works written by one authors – I've to compare them and also find what's different. I think that your poems are really interesting for me – I have to write that some of them are also really difficult for me, I had to read them again and again... and then I usually understood them... But there is a lot of things which stay hidden for me, I'm sure.

So, I have two basic questions:

1) Do you agree that I would write about you? If not, I'm sorry that I've ever had so "stupid" idea, but I simply think it's pity that people here, in the Czech Republic don't know Finnish modern poetry.

2) If you do, please, would you mind explain me some things I'm not sure that I understand them? It would be great, but I know that THIS is really very very impolite, more than that I'm writing to you. Please, don't be angry with me, that I've tried to contact you.

Thank you for reading this message and have a nice day. I wish you plenty of inspiration and I will be really happy (or even more than happy) if I will have the possibility to read some others poems!

Your sincerely

Magdaléna Tydrichová

P.S.: Kesällä olin myös Islannissa

Příloha č. 17: Odpověď Vilji-Tuulii Huotarinen

Hei Magdaléna,

thank you for your lovely letter!

Let's discuss more via e-mail, my address is viljatuu@gmail.com because here in Facebook I will be only during 1-2 days in a week. E-mails I read almost every day.

Of course I will be honoured if you will write your seminary work of my books. Please feel free to give me any questions you need and I will try to answer then!

"Sakset kädessä ei saa juosta" has been sold out so it is difficult to find it anywhere. I will let you know if I will get some more one day!

Sincerely,

Vilja-Tuulia

PS

Maybe you have heard that "Naisen paikka" has just been translated and is now available in czech language? "Místo ženy".

Příloha č.18: Dopis, ve kterém Vilja-Tuulia Huotari odpovídá na spoustu mých otázek, a z něhož jsem zejména čerpala při tvorbě této práce

Magdaléna,

thank you for your lovely letter! Your kind of reader for these poems is like a gift. I really felt when I read your letter that we can meet each other via words!

Here are some answers for your interesting questions:

[I would like to know what influenced you to write this book](#)

Mystery called "woman" or "womanhood". How we are built - by a culture I mean, not biologically. Longing also - but longing for what, I cannot say or understand. But I know somehow all my characters come from yearning/missing/longing.

To write a book is for me thinking about some other world where to step in. That world is slowly created by every poem. I try to see it as an open garden where whatever can grow! (Only if I am as a writer able to do the growing...) With this book the world was full of feminine items: hoes, laundry, make-up, scarfs (and scars), mirrors...

[When I read your poems, I tried to imagine how does it work in Finland – what is the position of woman like there? I'm sure that it is great nowadays, however, you often write about grandmothers etc.](#)

The position of woman is almost in every case equal with a man. There are not many roles or positions women cannot take and women feel free to choose whatever they want to when it comes to a career, family, hobbies or such questions.

I suppose in Finland women have been equal with the men quite long time also because they have been partners in farms in the countryside or in the labour work. Everyone had to do almost everything, even hard field work was sometimes for the women (and of course especially during the war).

Still feminists are not unimportant in Finland - women do not get paid as much as men & there are injustices in how to deal with employees when there are babies involved with mother & father both working at the same time, etc. Also there is a lot of sovunist talk sometimes even in the main media.

I suppose in my book *Naisen paikka* I have tried to find my roots. There are lot of grandmothers in my family and one of them has got a lot of influence on me: Mateli Kuivalatar. She "sang" her poems to Elias Lönnrot in approximately 1830. Lönnrot collected Kalevala at first (and wrote himself a lot of material also in it) and made it from those songs and poems people were telling him. And then he made *Kanteletar* also. In it there are mostly girls' and women's songs and poems. Mateli Kuivalatar, my ancestor, was in a big role for giving poems to Lönnrot for *Kanteletar*.

I am interested in those "small, tough women" as I called them to myself when writing *Naisen paikka*. I thought about Mateli sitting there near the lake, such a poor woman with some kind of "witch reputation" (she could heal people with her hands, prayers, herbs --). I am sure she had to work all the time in and out the cottage to keep her family alive in the cold winters. They were

fishers, I believe, and also they might have had some cows and fields. Mateli was my muse, I suppose?

I have grown up in the countryside and that has got influence on my poems. Soil is everywhere... earth. The scent of freshness or rotting.

It is also very interesting how you mix the village and the nature with the town or modern technology... it is really nice how Finnish people can join the nature with the modern period. But does it really work like that in Finland? I think that yes, but I wanted to ask.

Thank you - glad to hear you felt that way and found that in the poems! I can see that quite many Finns are still very connected to nature. Sure some of them spend their whole year in the towns and maybe their ancestor are already from town also, but many many Finnish people rent or own a cottage for the summer: and it is not just a nice villa near some town but could be in a deep forest by the lake with no electricity etc. It is not rare. People are travelling from South to North to experience the nature... to be silent... to find their roots, I think?

Then – how long did it take to you to write this book, and how long did you „just“ think about it before writing? Or... could you write me something about it, about your relationship to this book (I think that authors have to have the relationship with their books) or something like that?

Relationship does definitely exist but I do not know whether I know how to describe it. It is vivid relationship... alive all the time when writing; changing and blooming... I feel poems are organic, almost like wild animals and I try to get to know them better and better... to tame them (although there must be certainly something wild in the poem when it is ready to publish). It really needs time. Some of the verses in Naisen paikka I have kept with me many many years. They just did not fit anywhere before there was this Naisen paikka -world for them, a place!

I worked with somehow a different manuscript at first, "Apocalyptica", but then I saw in 2006 one Finnish poet, Rakel Liehu, reading her poems on the stage. Suddenly it hit me. "Those small, tough, women - strong and yet fragile - there is magic in them." Then I knew I should change everything I had written and write whole new poems. It took me 1 year to complete the book, but I had started about one year before with that another poem manuscript and of course there were some ready poems also I could use in a new version. Just the theme was different and that is why everything needed re-writing and formed into another shape.

And now about the book Naisen paikka. The „main character“ – is it only one person or not (I mean that one who tells the poems)? I think that there are more ideas, which aren't always same (they are often similar, but not same), so are there more „narrators“ or is there only one who „sometimes change her point of view a little bit“ because of something which is influencing her at that moment? And do you think

You got it right. Both the ways are keys for interpreting the poems I think. I was thinking different kind of "roles" or "moments" or "places" for a woman to when writing. For the same one who goes through time and place, acrossing everything in one moment, or for the whole group of women of different age and situations.

that there is only one good way how to understand (your) poems? I think that in general there is almost always only one main idea which should be the same for all the readers, but do you think there are more ways how to find that ideas? Or do you think something completely different?

There are many ways to find the ideas. And step in to the world. Like doorways? (Windows? Holes?)

And now about men – they are mentioned there sometimes, but... do you think this book is only for women or also for men? This is really stupid question, so I try to explain –do you think that men are able to understand your poems as good as women? And why?

Media has asked me this in Finland also! I really do not know why there are not many men. My latest book of poems, 4th book, is called "Seven uncles". Maybe there is more "neutral" gender speaking - or then there is again a woman's point of view. This is something I cannot totally analyze myself.

I still feel that men can understand *Naisen paikka*, even deeply. One author, Riku Korhonen, for example, liked the book very much. But if it is so that poems in *Naisen paikka* are mainly for women it must got something to do with their nature: the poems got to do with the body, and experiences in a feminine body...

And I think the last question – does every word has its own meaning which is absolutely important for understand the poem, is something hidden in every word, or are there some words, which have their meanings, of course, but which are there mostly for the „feeling“? For example, in the poem *Näyttämöllä*, you write about „punainen matkalaukku“ . Is that red suitcase important for the good understanding, does it mean (is there hidden) something more than „only“ red suitcase, something that I don't see, or is it there only for the „atmosphere“?

This is a wonderful angle you have here! Some of the words are really for the atmosphere, feeling. There is not hidden anything else but just everything there is in the poem: the words like "punainen matkalaukku" are like light, almost radiant light, energy. They "spread" all over the poem their inner radiation. Like the colour "punainen" does. It would be wonderful if every detail in a poem somehow owns its own strength - as a plain word. No hidden anything. And then comes the combinations with different kind of words (but somehow same kind of also) and each other have a slightly different kind of weight! -- But I believe there is still "something" hidden, but I just need not to know what it is.

Magdaléna, I am so so so happy it was YOU who have found my poems.
Good luck for your research and I would gladly help you again when needed!

Vilja-Tuulia

"Ihminen on jalostettua heipparallaa"

Juha Kulmala

